БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 95 (10463) | 1964 оной апрелиин 21, вторник | Сэн 2 мүнгэн

ХАНИ БАРИСААНАЙ ЖАГСААЛ

...СР-тэ Польшын партийно-правительственна делегациин ерэһэн тушаа Хамтын мэдүүлгэ

...Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Цент... Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Владислав Го... ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ ...анкевич түрүүтэй Польшын Хүдэлмэришэнэй ... партиин Центральна Комитедэй, Польшын ...Республикын правительствын делегаци Совет... хани ёһоор айлшалан ерээд байха үедөө ...һэн байна. Энэ хэлсээн Польшын делегаци, ...ЦК-гай болон СССР-эй правительствын хү... ажал ябуулагшадай хоорондо болоо.

...болон уулзалгануудта Совет талаһаа КПСС-... Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, КПСС-эй ЦК-гай ...гай гэшүүд Л. И. Брежнев, А. Н. Косыгин, ...н, Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай сек... В. Андропов болон бусад тушаалтад байлсаа. ...болон ПНР-эй хоорондохи хани барисаае, ха...лбоое хододоо хүгжөөн бэхижүүлгэтэй холбоо...алнууд, уласхоорондын байдал ба уласхоорон...мэришэнэй хүдэлөөндэ хабаатай шухала ...д хэлсээнэй үедэ бүхы талаараа зүбшэгдөө. ...партийно-правительственна делегациин Совет... ерэһэн тушаа Хамтын мэдүүлгэ соо тэм...нэй ёһоор, дурсагдаһан хэлсээнүүд үнэн зүр...ин халуун оршон байдалда үнгэрөө. Зүбшэн ... бүхы асуудалнуудаар нэгэ һаналтай бай... талынхид тэмдэглэбэ.

...роной арадуудай шухалын шухала эрилтэнүү...лтэ зорилгонууд болон үзэл бодолой ... байһые үндэһэ болгодог Советскэ Союз ...ёрой хоорондын аха дүүгэй харилсаан поли...экономическа ба соёл культурын бүхы талаа...ришэгүй хүгжэн дэбжэжэ байгаа харилсаа ...гэршэ болоно гэжэ Хамтын мэдүүлгэ соо ха...тэмдэглэгдэнэ.

...коммунизм байгуулгын агуу ехэ туйлалта...тэ хүгжэлтэ, Польшодохи социалис байгуу...рдан түргэн хүгжэлтэ хадаа хани харилсаа...н ба түхэл шэнжэнүүдые хододоо үргэдхэнэ, ...ай болгон баяжуулна. Хоёр ороной хоорон...дүүгэй харилсаа холбоон социалис лагериин ... нэгэдэлые бэхижүүлгэдэ туһа дүхэм болоно, ...дал батадхахын түлөө тэмсэлдэ туһална.

...-польско договорой болзорые удаадахи хорин ...ахын тула бэлэдхэл хэхэ, тиихэдээ дайнай ...а үедэ тус договорой баталагдаһые, Польшо ...хоёрой хоорондохи хилын Одера ба Нейсе Лу...лэтэ мүнхэдөө тогтоогдоһые, Германиин эб ...а түрүүшын гүрэн болохо Германиин Демо... Республикын байгуулагдаһые хараада аба...ортоо зохихо хубилалтануудые оруулха шу... хоёр тала тоолоно.

...мэдүүлгэ соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, хэлсээнэй ...мическа харилсаа холбооной дүн гаргагда... 1966 онһоо 1970 он хүрэтэрхи үе соо экономи...лсаа холбоо хэхэ, юумэ харилсан абалсаха ...даар СССР ПНР хоёрой түсэблэлгын зургаа...оорондо хэгдэһэн зүбшэлнүүдэй дүн гаргаг...на. Экономическа, научно-техническэ хани ...ай талаар советско-польско правительства...ндын комисси байгуулха тухай хэлсээн ба...

...байдал сахилга, термоядерна дайнай саг үргэл...һаа арадуудай сүлөө байхаар эрхэ байдал ...мүнөө сагай тон шухала асуудалнуудай нэгэн ...нние туйлаха гээшэ хоёр ороной гадаадын ... гол зорилго мүн гэжэ делегацинууд тэм...

...ьна Европодо ядерна ба термоядерна зэбсэ...лөөнэйнь хэмдэ үлөөхэ гэһэн Польшын дурад...ал, түгшүүрилтэ шанга байдал һуларуулха, ... илангаяа аюултай байһан райондо түбшэн ...хижүүлхэ хэрэгтэ туһа дүхэм болохо һэн гэ... мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Мүнөө ФРГ-гэй ба... политикань түгшүүрилтэ байдал һуларуулха ...буу зэбсэг хуряаха замдахи гол һаад тойбо...гэн болоно, амгалан байдалда онсо аюул то...а.

... Германиин милитаризмда эсэргүү тэмсэлээ...рээ, мүн Германиин асуудалые эбэй гуримаар шиидхэхэ гэһэн дурадхалаараа ГДР-эй шухала үүргэ дүүргэдэг байһые СССР болон ПНР онсолон тэмдэглэнэ. Ядерна зэбсэг бүтээлгэ, туршалгаһаа, ядерна зэбсэгтэй бололгоһоо, тэрээнние Германиин хоёр гүрэнэй газар дээрэ тодхохо ябадалһаа Германиин хоёр гүрэн арсаг лэ гэһэн ГДР-эй дурадхалые хоёр тала дэмжэнэ.

Советскэ Союзай Коммунис партиин, Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин түлөөлэгшэд ахадүү хоёр партиин хоорондохи харилсаанай асуудалнуудаар, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлээ. 1957 оной Деклараци соо, 1960 оной Мэдүүлгэ соо хэлэгдэһэн, мүнөө сагай дэлхэйн гол асуудалнуудай зүбөөр шэнжэлэгдэһые бодото байдал баталан гэршэлээ гэжэ КПСС болон ПОРП тэмдэглэнэ. Эдэ документнүүдһээ эшэ үндэһэтэй, эб найрамдалай, социальна дэбжэлтын, социализмын түлөө тэмсэлдэ уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй баримталха стратеги болон тактикын зорилгонуудые хоёр парти сэхэ шууд бэелүүлжэ байна.

Мүнөө үе сагта амгалан байдал хамгаалха гээшэ социалис оронуудай хани нэгэдэлэй, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй гол уялга, коммунис үзэл сурталай тон энэрхы үндэһэ һууритай байһанай бодото гэршэ болоно гэжэ хоёр парти тэмдэглэнэ.

КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд стратеги ба тактикын гол асуудалнуудаар дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй ленинскэ хараа шугамһаа гараад, өөрын онсо хараа шугам соносхоо, мүнөө сагта дэлхэйн дайе зайсуулха арга боломжо хүн түрэлтэнэй урда нээһэн, коммунис партинууд, социалис гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанда Ленинэй гол заабаринуудые һэргээн бэелүүлгын үндэһэ һуури болоһон КПСС-эй XX, XXII съезднүүдэй гол хараа бодолнуудые буруушаагаа гэжэ Советскэ Союзай Коммунис парти, Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл парти тэмдэглэнэ гээд Хамтын мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд марксистско-ленинскэ теориин, стратеги ба тактикын гол заабаринуудта, мүнөө сагай тон шухала асуудалнуудаар ахадүү партинуудай хамтадаа тодорхойлһон сэгнэлтэ, тобшолнуудта халдан добтолно.

Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнтэй КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй арсалдаае зайсуулхын тула КПСС-эй ЦК, НОРП-гой ЦК нэгэнтэбэшэ үүсхэл гаргаһан, зохихо эрхэ байдал хангаха гэжэ оролдоһон, нээмэл буляалдаа гаргахаяа болихые дурадхаһан байгаа. Гэбэшье Хитадай хүтэлбэрилэгшэд эдэ дурадхалнуудые буруушаахаһаа гадна, мүн зарим коммунис партинууд дотор можо ба бүлэгүүдые бии болгожо эхилһэн, элдэб эсын аргаар КПСС-тэ, тэрэнэй ленинскэ хүтэлбэрилэгшэдтэ эсэргүү, мүн бусад коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудта эсэргүү һэнгэргүй, хардалга гүрдэлгын кампани ябуулһан, уласхоородын коммунис хүдэлөөе һандаргаха замда ороһон байна. Империализмда эсэргүү дэлхэйн социалис лагериин гол хүсэнэй нэгэдэлдэ эсэргүү, дэлхэйн хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ эсэргүү иимэ ябуулгань тон хоротой, аюултай байна гэжэ Хамтын мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Советскэ Союзай Коммунис парти, Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл парти 1957 оной Декларациин, 1960 оной Мэдүүлгын гол ёһонуудые үндэһэ болгодог социалис лагериин, бүхы уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй бата нэгэдэлэй түлөө сэхэ шууд тэмсэнэ, саашадаашье эрид шууд тэмсэхэ байха.

Польшын партийно-правительственна делегациин ерэлгэ хадаа совет, поляк арадуудай хоорондын хани барисаае, нэгэдэл болон харилсаа холбоое бэхижүүлгэдэ туһа дүхэм болохо, социалис лагериин оронуудай нэгэдэлдэ, эб найрамдалай хэрэгтэ алба хэхэ байха гэжэ хоёр талын батаар найданхай байһаниинь КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой, ПОРП-гой ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь В. Гомулкын, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевичэй гар табиһан Хамтын мэдүүлгэ соо элирхэйлэгдэнэ.

(ТАСС).

ҮНЭН СЭХЭ ЛЕНИНЕЦ, СОВЕТ АРАДАЙ АЛДАРТА ХҮБҮҮН

Кремлиин Ехэ ордон соо

Бүхы совет хүнүүд, бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы түбинүүдтэхи манай олон миллион ханинар 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, үнэн сэхэ ленинец Никита Сергеевич Хрущевые халуунаар амаршална. Никита Сергеевичэй ажабайдал хадаа ленинскэ партида, түрэл арадта революционно ёһоор алба хэлгын эли тодо үльгэр жэшээ боложо үгэнэ. Манай Эсэгэ ороной, бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй аша туһын тулада эсэшэ сусашагүй ажал ябуулга хэдэг дээрэһээ нүхэр Н. С. Хрущев совет арадай, бүхы дэлхэйн ажалшадай дунда ехэ хүндэтэй, тэдэнэй зүгһөө дурлагдадаг болоо.

Никита Сергеевич Хрущевто Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргын олгогдоһон тухай мэдээсэлые Совет орон, бүхы һайн һайхан сэдьхэлтэ хүнүүд угаа ехээр сэдьхэлээ ханан угтаһан байна. Энэ хайра олгожо, манай Эхэ орон хадаа коммунис общество байгуулха, Советскэ Союзай экономическа болон өөрынгөө хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлхэ, СССР-эй арадуудай аха дүүгэй хани барисаа хүгжөөхэ, ленинскэ амгалан ёһоной гадаадын политика бэелүүлхэ талаар Коммунис партиин болон Совет гүрэнэй үмэнэ нүхэр Н. С. Хрущевой элитэ ехэ габьяатай байһые, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ гитлеровскэ булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлдэ тустаар ехэ габьяатай байһыень сэгнэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущевой дала наһа гүйсэһэнэй хүндэлэлдэ зорюулан, КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Кремлиин Ехэ ордоной Георгиевска зал соо апрелиин 17-до обед хээ.

Партийна, гүрэнэй ажал ябуулагшад, ниислэлэй ниитын организацинуудай, ажалшадай түлөөлэгшэд—фабрика, заводуудай хүдэлмэришэд, эрдэмтэд, соёл культурын ажал ябуулагшад, советскэ союзна республикануудай түлөөлэгшэд, Никита Сергеевич Хрущевой түрэлхид алдарта ойе тэмдэглэхын тулада ерээ.

Москвада ерэһэн Болгариин, Венгриин, Германиин Демократическа Республикын, Монгол Арадай Республикын, Польшын, Румыниин, Чехословакиин делегацинууд, Германиин, Грециин, Испаниин, Финляндиин компартинуудай хүтэлбэрилэгшэд зал соо байлсаа. Финляндиин президент Урхо К. Кекконен, Ганын Республикын президент К. Нкрумын өөрынь түлөөлэгшэ Ганын оборонын министр Кофи Баако обед дээрэ байлсаа.

Никита Сергеевич Хрущевые Коммунис партиин, Советскэ правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэдые, гүрэнүүдэй ахадүү партинуудай хүтэлбэрилэгшэдые сугларалгшад нэрьемэ альга ташалтаар угтаа. Нүхэр Н. С. Хрущевой хүндэлэлдэ, манай Ленинскэ партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй хүндэлэлдэ, совет арадай хүндэлэлдэ зорюулагдан, удаан саг соо нэрьемэ шанга альга ташалган болоһон байна.

КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо нүхэр А. И. Микоян түрүүлжэ, амаршалгын хани халуун үгэ хэлээ.

Никита Сергеевичэй ажабайдал хадаа тэмсэлэй, илалтануудай болон манай ороной хүдэлмэришэн ангиин мүнөө үеын хүгжэлтын иимэ дээдэ шатада гаралгын зам болоно гээд А. И. Микоян хэлээ.

Партиин Центральна Комитедэй гэшүүн, Президиумэй гэшүүндэ кандидат, ЦК-гай секретарь бүхэн нүхэр Никита Сергеевич Хрущевто бултадаа иимэ һайн, аха дүүгэй мэдэрэлтэйгээр хандадаг.

Ойрын соратнигуудай, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүдэй, ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидадуудай, ЦК-гай секретарьнуудай Н. С. Хрущевто хамтаараа хандаһан бэшэгые А. И. Микоян уншаа.

Тиихэдэнь зал соо нэрьемэ шанга альга ташалган удаан саг соо үргэлжэлөө.

Нүхэр А. И. Микоян Никита Сергеевич Хрущевой түлөө духаряа үргөө. Сугларалгшад бултадаа хүл дээрээ бодожо, Никита Сергеевич Хрущевые халуунаар амаршалһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи Бюрогой Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо нүхэр А. П. Кириленко үгэ хэлээ. Никита Сергеевич, Танда ехэ дуратай байһанаа, совет хүнүүдэй, дэлхэйн бүхы жиирэй ажалша хүнүүдэй зол жаргалай түлөө, марксистско-ленинскэ һургаалые творческоор хүгжөөхын түлөө, эб найрамдалай түлөө, коммунизмын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэдэгэйтнай түлөө баясхалан хүргэжэ байһанаа бүхы совет арадтай, гадаадын оронуудтахи манай ханинартай хамта Россин Федерациин ажалшад элирхэйлэн мэдүүлнэ. Никита Сергеевич Хрущевой мэдэхэгүй нютаг Россин Федераци дотор байхагүй. Н. С. Хрущевой арадтай хододоо уулзалга, сэсэн мэргэн зүбшэл заабаринууд, заримдаа шанта ажаглалтануудынь хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ, бүхы ажалшадта сэгнэшэгүй туһа боложо үгэдэг.

КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Украинын КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр П. Е. Шелест Украинын болон Молдавиин арадуудай зүгһөө Н. С. Хрущевые амаршалаа.

Никита Сергеевичэй һамган—Нина Петровнагай элүүр мэндэ байхын түлөө, нүхэр Хрущевой бүхы ехэ бүлын түлөө, тэрэнэй хүбүүд, басагадай, аша, гушанарай түлөө нүхэр А. И. Микоян духаряа үргөө. Анастас Ивановичай дурадхалые зал соо байгшад халуунаар угтаа.

Советскэ Союзай арадуудтай хамта дэлхэйн социалис хани нэгэдэлэй арадууд Никита Сергеевичые халуунаар амаршалаа.

Чехословакиин компартиин, правительствын болон бүхы арадай зүгһөө Чехословакиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, ЧССР-эй президент Антонин Новотный нүхэр Хрущевые хани халуунаар амаршалаа.

КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Белоруссиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь К. Т. Мазуров Белоруссиин арадай зүгһөө Никита Сергеевич Хрущевые дала наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан үнэн зүрхэнһөө амаршалһан байна.

Польшын хүдэлмэришэнэй партиин, поляк арадай зүгһөө ПОРП-гой ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Владислав Гомулка амаршалгын үгэ хэлээ.

Казахай ССР-эй коммунистнуудай болон ажалшадай зүгһөө республикын компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь И. Юсупов, нютагаархидайнь зүгһөө Калиновка тосхоной колхозой түрүүлэгшэ В. В. Грачев Никита Сергеевич Хрущевые халуунаар амаршалаад, тэрээндэ һайн һайхание хүсөө.

Советскэ Союзтай тогтооһон агуу ехэ хани барисаанайнгаа ехэ удха шанартай байһые ойлгодог, Советскэ Союзай аха дүүгэй ехэ туһаламжые үдэр бүхэндэ мэдэржэ байдаг монгол арадай зүгһөө Монголой Арадай-революционно партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал нүхэр Н. С. Хрущевые үнэн зүрхэнһөө амаршалһан байна.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

...кукурузашан тарилгадаа бэлдэнэ

...эй нэрэмжэтэ колхоз...та) кукурузашадай ...веное даагшаар табан ...лаһан Тогтохо Тобо...ряалангай хатанай» ...ша туһые һайса мэдэ...хой.

...этэ кукурузын силос... байха болобот гээ ...ишадта зада хараал... Үнеэдэймнай гол тэ...һалдуулаад, һү һаа...үлгэты гэбэ гүт гэ...лишан бүхэн абаһаар лэ хэлэхэ байха. Кукурузагүйгөөр байжа шадахаяа болиһон туладаа энэ ургамалаа оролдосотой, зүбөөр таржа ургуулхые оролдонобди,—гэжэ Тогтохо Тободоевич хөөрэнэ.

Эгээ үрэжэлтэй һайн, наруу... дулаан, уһалагдадаг 100 гектар газартаа тус звеногой...хид кукуруза тарихаар бэлдэ...нэ. Үбэлэй һарануудай турша...да мянга гаран тонно һайса нэгшээгдэһэн шэбхэ гаргаа. Минеральна үтэгжүүлгэ оруулхань.

Баян ургаса сохом хуряаха зорилгоор газараа агротехникын заабаряар элдүүрилхэ, саг соонь шанартай һайнаар тариха, саашадаа ургасынь хойноһоо зүбөөр харууһалха бэлэдхэл хэжэ, һүүлшынгээ түхеэрэлгэдэ гаранхайбди гээд Тогтохо кукурузашан мэдүүлнэ.

С. Климов.

ТАРИЛГА ЗАХАЛАА

...рнууд полевой стан дээ...хай, үрэһэн зээгдэнхэй, ...уд тааруулагданхай. Та... агрегадууд бүридхэгдөөд, ...гараха захиралта хүлээ... байба.

...у хүлеэнэбибди? Газар..., хахалжа эхилхээр бо...ашье яһала дулаан, шэ... тарижа захалхал саг ерээ, ...дүй дүршэл ехэтэй ме... П. Калинин байжэ яда...) жэл мартын һүүлээр ... хэһэниинь тэрэнэй бо...лдхино.

...һана бээзт, тиихэдэ та...хэһэн газарһаамнай ямар ...ниисэ ургаа һэм,—гээд ... дахин хандана.

... Куприян Чебунин хү... үгэ дуулахаар бэшэ.

— Эртэшэг байна. Таряанай хэлхы хулдэжэ болохо,—гээд арсаадшье абана.

Тиигэбэшье С. С. Медведевэй тракторно-таряан ажалай звено түрүүшын мүр гаргаха гэжэ шиидэбэ.

Түрүүлэн Л. Р. Душков, У. Гордеев гэгшэдэй агрегадууд лущильнигтай борнойгоор паар элдүүрилжэ оробо. Хойноһоонь В. Ермаков, У. Чебунин гэгшэдэй агрегадууд үрэһэе тарижа захалба. Хүрьһэнэй хүнгэн шанартай байһан ушарһаань гектар бүридэ 1 центнер 90 килограмм шэниисэ тариха гэжэ шиидэнхэй.

Эдэ агрегадуудай һүүлээр А. Дроздовой агрегат тарилгаяа захалһан байна.

Тиигэжэ С. С. Медведевэй звено 70 гектар шэниисэ таряа гэһэн мэдээсэл апрелиин 17-до колхозой правлениидэ оробо.

Мүн А. Дроздовой звено 22 гектар, Н. Невзоровой звено 58 гектар нарин зуруудтайгаар тариба. Нестеревскэ отделениин Г. Сапуновой звено 153 гектар шэниисэ хэрээһэлүүлэн тарижа, бултанһаа түрүүлбэ.

Бүхыдөө 300 гаран гектар тарилга хэгдэбэ гэжэ колхозой агроном нүхэр Чебунин согсолбо.

В. АЛЕШИНА.

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин «Дружба» колхоз.

...ниин правительственна делегаци Москва ерэбэ

... Африканска национальна ... уларидахы партиин түрүүлэгшын орлогшо, дотоодын хэрэгэй министр Отинги Одинги (делегациин толгойлогшо), премьер-... канцеляриин дэргэдэхи гүрэнэй министр Джозеф Мурумби гэгшэдһээ бүридэһэн, Кениин правительственна делегаци апрелиин 18-да албанай хэрэгээр Москва ерэбэ.

(ТАСС).

...удалдаа наймаан үргэдхэгдэнэ

...һаа хүдөө ажахын про... Советскэ Союзда нэмэ... тухай хэлсээн Финлян...Республикын президент Урхо ... гүйлтаар, тэрэнэй Моск... үедэ болоо. Урда тээнь ...һан хэлсээгээр абтаха ... нэмэлтэ болгон, 1965 ... һарын эсэс хүрэтэр Фин... 11 мянган тонно хүурай һү, 1500 тонно сыр, 3000 тонно тоһо, 3500 тонно үндэгэ Советскэ Союз худалдажа абахань. Финлянди мүн баһа хэлсээнэй үндэһөөр Советскэ Союзһаа худалдан абалгаяа нэмээхэ байна.

Энэ хэлсээе бодото дээрэнь бэелүүлхэ тухай хөөрэлдөөн һаяар Москвада эхилхэ.

(ТАСС).

1964 апрелиин 5

Таряалан, сабшалан уһалалгада бүгэдөөрөө хабаадая

1964 майн 5

ДУҺАЛШЬЕ ШИИГ АЛДАГДАХАГҮЙ

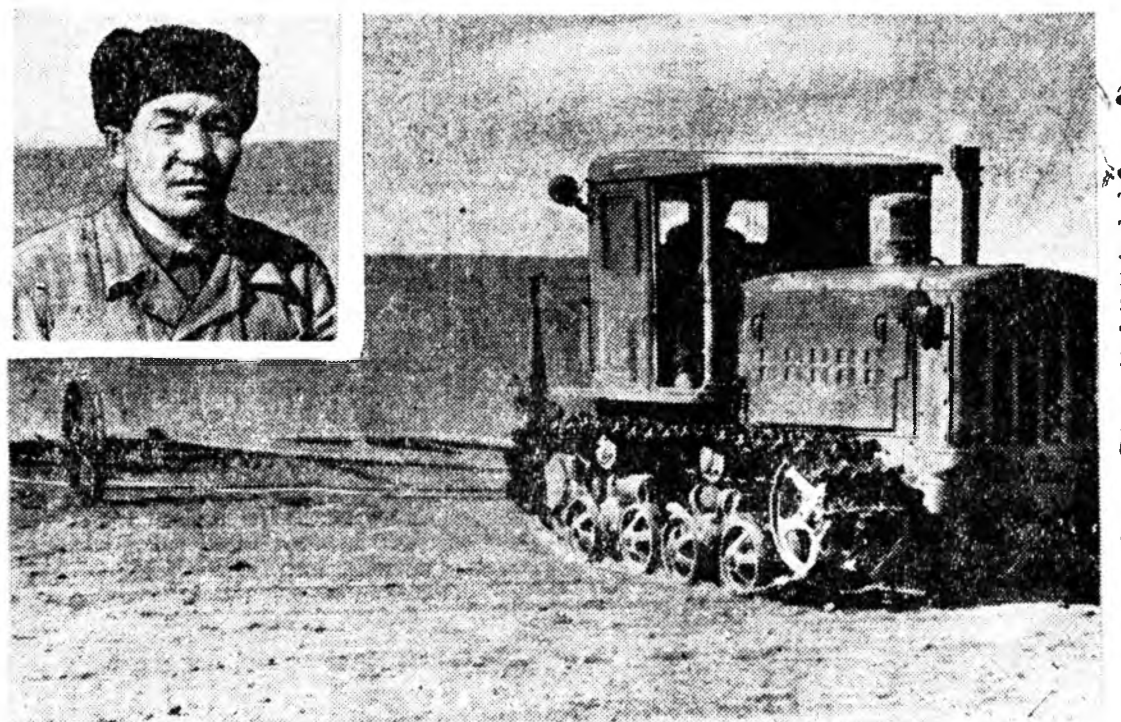

Хэжэнгын совхоздо 3 үдэрэй турша соо 600 гектар газар борнойлогдоо

Үглөөнэй намдуу номгон байдалые сошордуулан, хүсэтэ тракторнуудай бардаатай шангаар хүнхинэлдэхэнь таһарнагүй. Энэ мүнөө Хэжэнгын совхозой механизаторнууд саһанай хайлаад, газарай дээрэһээ гэдэжэ эхилэмсээр паараа борнойлжо, хүрьһэнэй шииг нойто хүшажа захалба бшуу. Апрелиин 13-һаа эхилээд, совхозой бүхы отделенинүүдтэ тракторай 11 агрегат гаража, түрүүшын 3 үдэр 600 шахуу гектар сэбэр паар, мүн намар хахалһан паар дээрэ шииг нойто баряа.

Совхозой дүршэлтэй механизаторнууд Н. Хантаев, И. Куприянов, А. Пушкарев, А. Андриевский болон бусад түрүүшын үдэрһөө бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ. Ойрын 4—5 үдэр соо совхоздо бүхыдөө 6 мянга гаран га паар борнойлогдожо, газарай шииг нойтон баригдаха.

Шииг нойтоор элбэг лүс хара таряалан дээгүүр хэдэн томо тракторнууд хойноо жэрэгэр олон борной шэрэнхэй тооһо бурьюулан, урагша хойшоо һүндэлжэл байһаар.

Д. САМБУЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тракторист Н. Хантаевай агрегат газараа борнойлжо ябана.

Авторай фото.

Хориин үйлэдбэриин управлени.

ХАБАРАЙ НЭГЭТЭ ҮДЭР...

САБШАЛАН ДЭЭРЭ БОЛОҺОН УУЛЗАЛГА

ОРЬЁЛ ҮНДЭР уулануудай дүн сагаан саһан оройто мундарганууд тээһээ үе үе хүйтэн амисхалаар үлеэгээд абана. Тиигэбэшье урин дулаан хабарай тэн—апрель һарын гараһание мэдүүлжэ, дооро гол газарта хадын боорёор һайрам харьялан, харгын заха хуу уһа шабар боложо захалаа.

Мүнөө Дэрээн нютагһаа тээ дээшээ үргэн ехэ сабшалан дээгүүр билтаржа гараһан тошо мүльһэн аяар саашаа хабтайн сайрана. Эндэ луговод үбгэн Базар Будаев мүльһэнэй зузаание үзэжэ ябаба.

—Манай эндэ хабар хожомхон болотор хүйтэн байдаг гээшэ. Тиигэбэшье саг эртэ, үшөө хүйтэн байна гээд миин һууха аргагүй болоо. Иигээд удахагүй хабарай тарилга тулажа ерэхэнь, мүн гол горходнай мүльһэнһөө һалажа, уһан хааяса хүүесэ урдажа эхилхэнь. Тиимэһээ бидэ үдэр хоног гээнгүй, сабшалан, таряалангаа уһалжа захалһаар унинэйбди,— гэжэ тэрэ үбгэн хөөрэнэ.

Нээрээшье Дэрээнэй совхозой луговодууд жэлһээ жэлдэ гол горходой хүдэлэн, уһанай урдахые хүлеэжэ һуудаггүй. Бүри үбэлдөө булагай эхинһээ доогуур хэдэн газараар мүльһэ соолоод, тошо ехээр халяадаг юм. Тэрэ тошоёо байра дээрэнь хүргэнгүй, саашань урадхуулжа, сабшалан дээрээ тараадаг заншалтай. Энэ жэлдэшье март һараһаа Базар Будаевич хажуудаа залуу хүбүүн Бальжи-Нима Мунгуновтай Танхилай гэжэ горхонһоо уһа гаргаад, 25 гектар сабшалан дээрэ үргэлжэдэнь 30—50 сантиметр хүрэтэр зузаантайгаар тошо халяагаа.

—Иигээд гол горходой гэдэхэдэ, уһыень сабшалан дээрэ зоргоорнь табяа һаамнай, хүсэд һайса гэдээгүй газарта тэрэнь шэнгэнгүй урдажа, хүрьһыень угаажархиха байна. Тиимэһээ уридшалан халяажа абаһан энэ тошомнай хабарай наранда даамгайгаар хайлаад, газарай хүрьһэндэ нэгэ жэгдэ зохидоор шэнгэхэ ха юм. Мүн сабшаламнайшье бүхэли зундаа шииг нойтоор таһалдахагүй бшуу,—гэжэ Базар Будаев зугаална.

ЭДЭНЭР БАҺАЛ нилээд ехэ сабшалан дээрэ һайрам тогтооно. Гадна эндэһээ саашаа Улагана гэжэ горхон дээрэ үбгэд: Хубудай Ринчино, Радна Аюшеев болон бусад хэдэн хүн модо, шулуу ехээр зөөгөөд, үндэр хаалта барижа байна. Тэрэ горхоной уһаар хабар эртэ горитойхон сабшалан уһалагдаха юм.

Ингэжэл газараа шадамараар уһалһанай ашаар Базар Будаев, совхозой бусад луговодууд сабшалангай га бүриһөө 15—20 центнер, бүри ургасатай газарһаань 30—35 центнер үбһэ абадаг. Байгша ондоошье эндэхид тэрэнһээ бага бэшэ үбһэ лаб хуряаха байха.

Уланхаанһаа дээшээ Ягдаг гэжэ газарта горхон дээрэ «ДТ-54» тракторта бүлүүр станци тодхоод, механизатор Нам Очиров хажуудаа уһалууршад Очир Ачитуев, Дарма Дылыков гэгшэдтэй 100 гаран га таряалан дээрэ уһа гаргаба.

—Энэ газараа һайса уһалаад, үтэгжүүлээд, наран сэсэг, обёос, викэ гэхэ мэтэ ургамалнуудые холижо тарихабди. Тиигэжэ һайнаар ургуулаад хуряажа, силос даралхабди,—гэжэ тракторист нүхэр Очиров хөөрэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ түсхай ехэ тэргэнүүдтэй 3 тракторaap тэндэ наг шэбхэ зөөгдэжэ байна. Үсөөхэн үдэрэй туршада 300 тонно шэбхэ гаргагдаа.

—Урдань луговодууднай ами амяраа багахан газар даажа абаад хүдэлдэг байбал, мүнөө тэдэнэр түсхай звенонууд болгогдоо. Тэдээндэ хэрэгтэй машина, техникэ, түсхай газар даалгагдаад, ямар сабшаланһаа, хэды шэнээн ургаса абахаб гэжэ түсэб, даабари үгөөбди. Гадна ургаса абаха түсэб, даабаряа үлүүлэн дүүргэһэнэйнь түлөө урмашуулха нэмэлтэ түлөөһэнэй гурим зохёожо байнабди. Эдэ бүгэдын ашаар луговод үндэр ургасын түлөө ёһотоор лэ тэмсэхэ болохо ха юм,—гэжэ совхозой парткомой секретарь Д. Шагдаров хөөрэнэ.

М. Намжилов.

Баргажанай үйлэдбэриин управлени.

ИЛЬИЧЭЙ ЗААҺАН ЗАМААР

В. И. Лени[...]
түрэһэн үд[...]

АРЮУН ҺАЙХАН уг зорилгогүй һаа, өөрын үзэл бодолгүй һаа, **амидышье ябаһанай нэрэгүй гэжэ** агууехэ революционно демократ В. Г. Белинский зуу гаран жэлэй саада тээ бэшээ һэн.

Үнэхөөрөөшье тиимэл даа. Арюун зорилготой ажал ябуулга гээшэмнай ганса нэгэн хүнэй, илангаяа бүхы обществын ажабайдалда угаа ехэ удха шанартай ха юм. Совет хүнүүд энээниие һайса мэдэдэг. Тэдэнэй һанал бодолынь, хүсэл эрмэлзэлынь эгээл нангин уг зорилгодо—коммунизм байгуулгада хандуулагданхай.

Шэнэ, коммунис булгэм тээшэ тунга шэнэ харгы замые совет арад түүхын табисуураар анха түрүүн гаргаа. Агууехэ Октябриин социалис революциин урда тээ хүдэлмэришэн ангиин түрүү түлөөлэгшэд капитализмые социализмаар һэлгэхэ ёһотой гэжэ имагтал теоретическэ талаарнь мэдэдэг байгаа. Россин ажалшад коммунистнуудай ленинскэ партиин хүтэлбэреэр ябажа, дарлагшад мүлжэгшэдэй засагые унагаагаад, Совет засаг тогтоогоо. Тиихэдэл социалис ёһоной нангин зорилгонуудые, үзэл сурталые бодото дээрэнь бэелүүлхэ арга боломжо үнэхөөрөө бии болоо.

Гээгдэнги ажахытай, үзэг бэшэг мэдэхэгүй шахуу гү, али оройдоошье мэдэхэгүй тон олон хүн зонтой орон дотор социализм байгуулхын аргагүй гэжэ байжа али болохоор шашалдадаг элдэб эсын «социалистнууд» тиихэдэ олон агша һэн. Россин хүдэлмэришэд гүрэниие хүтэлбэрилхэ, шэнэ общество байгуулха тиимэ һайн эрдэм болбосоролгүй юм гэжэ байгаад тэдэ «социалистнууд» баталдаг бэлэй. Теэд ехэ эрдэм болбосоролтой социализм байгуулагшадые хаанаһаа олохо байгаа гээшэбибди?

Капитализмын хүмүүжүүлһэн, доройтуулһан, мүн тэмсэлдэ тэрэнэй хатуужуулһан хүнүүдээр лэ социализм байгуулха ёһотой гэжэ В. И. Ленин хэлэдэг һэн. **«Манда ондоо материал байхагүй. Манда үсэгэлдэрхэн лэ капитализмын орхиһон материалһаа бидэ даһы социализм байгуулхаяа хүсэнэбди...»,** —гэжэ В. И. Ленин тэмдэглэһэн юм.

Ленинэй захяа заабаринуудта үнэн сэхэ байдаг коммунистнуудай парти олониитэ арад зониие элдэб бэрхэшээл дабаха хэрэгтэ зоримгойгоор элсүүлдэг, тэдэ зониие үдэр бүриингөө бодото ажал хүдэлмэреэр социализм байгуулжа һургадаг һэн. Тиимэһээл манай орон түүхын богони болзорто хүсэн түгэлдэр социалис гүрэн болонхой. Партиин хүтэлбэреэр, бүхы совет арадай оролдолгоор манайда социализм бүримүһэн, сүм илаа. Зүгөөр парти болбол аласайнгаа уг зорилгые—коммунис булгэм байгуулгые эли тодоор хараха ёһотой гэжэ Ленин һургадаг һэн.

Энэ уг зорилгоёо манай арадай бэелүүлхэ замые КПСС-эй XXII съездын баталһан партиин Программа гиигүүлэн гэрэлтүүлнэ. Коммунизм байгуулгын политическэ, экономическа болон философско зорилгонууд тус Программа дотор бүхы талаараа баримталан харуулагданхай.

Совет оронойнмай ажахынь жэлһээ жэлдэ шэнэ шэнэ шатада хүгжэн гаража байна. Һүүлэй арбан жэл соо промышленностиин үйлэдбэриин хэмжээн 1953 оноойхиһоо гурба дахин шахуу ехэ болонхой. Арадай ажахыда һомологдодог капиталовложениин хэмжээн Совет засагай түрүүнэй бүхы жэлнүүдтэ хэгдэһэн капитальна барилгаһаа хоёр үлүүтэй дахин ехэ болоно. Жэшээнь, электроэнерги абалга 10 жэл соо 134 миллиард киловатт-часһаа 412 миллиард киловатт-час хүрэбэ. Имагтал 1963 ондо СССР-эй электростанцинуудай хүсэниинь 10—15 жэлдэ гэжэ хараалагдаһан ГОЭЛРО-гой түсэбөөр хараалагдаашаһаа 7 дахин шахуу үлүүбшэлһэн байха юм!

Һүүлшын 10 жэл соо хүдөө ажахын талааршье ехэхэн хүдэлмэри хэгдэбэ. Жэшээлхэдэ, энэ хүдэлмэри иимэ юумэн дээрэһээ харагдана: тус хугасаа соо хүдөө ажахын продукт 2 үлүүтэй дахин ехээр бэлэдхэгдээ. 40 гаран миллион гектар шэнэ ба боро газар ашаглагдаһаниинь угаа ехэ удха шанартай байгаа. Энээнэй ашаар оромнай аяар 8 миллиард 600 миллион пүүд нэмэлтэ талха таряа абаа бшуу. Сагай уларилай тон муу байһан 1963 ондошье 10 жэлэй саада тээхиһээ 836 миллион пүүдээр ехэ талха таряан абтаа һэн.

Хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ зорилгые парти, правительствамнай онсо шухала гэжэ тоолоно. Нэгэ иимэ баримта харуулхада болоно: 1964 ондо колхозууд болон совхозуудай ажал үйлэдбэридөө хэрэглэхынь тула 5 миллиард 400 миллион түхэриг һомологдонхой. Энэнь 1953 оноойхиһоо 6 дахин шахуу ехэ мүнгэ зөөри болоно.

Зүгөөр ажахыгаа хүгжөөлгын талаар бидэнэй туйлаһан амжалтанууднай КПСС-эй Программа дотор табигдаһан һүр жабхаланта зорилгонуудые шиидхэлгын имагтал түрүүшын шата мүн. Партимнай, тэрэнэй Центральна Комитет үнэн сэхэ ленинец Н. С. Хрущевой ударидалгаар ажахыгаа хэлбэришэгүйгөөр хүгжөөхын тула партийна болон ажахын кадрнуудта шэнэ шэнэ эрилтэ табина. Һүүлэй жэлнүүдтэ болоһон ЦК-гай Пленумүүд дээрэ ажахын асуудалнууд тон гүнзэгыгөөр зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Промышленностиин, хүдөө ажахын хүтэлбэрилгые шэнэдхэн табиха, түсэблэлгые һайжаруулха, химиин промышленностиие хурдан түргэноор хүгжөөхэ, хүдөө ажахыгаа ашаг ехэтэй болгохо тушаа шухала шухала хэмжээнүүд бэелүүлэгдэнхэй. 1963 оной декабриин, 1964 оной февралиин Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд хадаа промышленна болон хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй ажаллаха бодото һайн программа болоно.

Бүхы юумэеэ хүн зоной аша туһада хэхэ гэдэг гурим ёһо хадаа партиин болон гүрэнэймнай ажал ябуулгые тодорхойлогшо гол шухала зүйлынь мүн. Манай орон дотор гэр байрануудай угаа үргэн хэмжээтэйгээр бодхоогдодог баримта энээниие гэршэлнэ. Һүүлшын арбан жэл соо 108 миллион хүн зон шэнэ гэрнүүдтэ гү, али түрүүшынхиһээ дээрэ байрануудта ороһон байна. Энэ хадаа СССР-эй бүхы хүн зоной хахадынь шахуу болоно.

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулхын түлөө тэмсэл ниитын харилсаануудые нарижуулан хүгжөөлгэтэй холбоотой юм. Сталинда шүтэн һүгэдэлгын хойшолонгуудые усадхаха тушаа партиин абаһан хэмжээнүүд, партидаа, орон дотороо ажабайдалай ленинскэ ёһо гуримые дахин һэргээһэн ябадал, социалис демократизмые хүгжөөһэн, совет хүнүүдэй ниитэ-политическэ эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлһэн баримта ниитын харилсаануудые улам һайжаруулхада угаа ехэ үүргэтэй байгаа. Совет хүн бүхэниие обществын хэрэг эрхилэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха зорилго партимнай табинхай. Энэ хадаа социалис ниитын харилсаае коммунис харилсаан болгожо, удаа дараалан хүгжөөхэдэ нэгэн шухала нүхэсэл мүн.

Тус зорилтые шиидхэхэ ябадал ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын тон ехэ хүдэлмэритэй нягта холбоотой юм. Совет засагай жэлнүүдтэ, илангаяа һүүлшын арбан жэл соо эрдэм наукын, соёл культурые хүгжөөлгэдэ, олониитын идейно-политическэ болон ниитэ болбосоролой хэмжээе дээшэлүүлгэдэ тон ехэ амжалта туйлагдаа. Мүнөө манайда олон тоото мэргэжэлтэд, дүршэл ехэтэй хүтэлбэрилэгшэд, наука, техникын ажал ябуулагшад бии болонхой. Ажал хэдэг хүнүүдэймнай 50 процентнь мүнөө дунда ба дээдэ эрдэмтэй юм.

Коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын, ганса нэгэн хүнэй бүхы талаараа урган хүгжэлгын үндэһэн шухала зүйлынь зохёон байгуулхы ажал хүдэлмэри мүн. **«Ажал хээгүй һаа, ажамидарха юумэеэ бии болгоогүй һаа, хүн болбол ажаһуужа шадахагүй юм гэжэ бултанда өйлгуулха гээшэ коммунис хүмүүжүүлгын эгээн шухала зорилго мүн. Совет хүнэй бэеэүүлдэг һайн һайхан бүхы юумэнүүд тэрэнэй өөрынь, бүхы обществын аша туһадал хэгдэнэ гээшэ»,**—гэжэ Н. С. Хрущев хэлээ һэн.

Обществын аша туһада эдэбхитэй һайнаар ажаллаха, үйлэдбэридөөшье, гэртээшье байхадаа коммунис ёһоор бэеэ абажа ябаха, марксизм-ленинизмын, научна үзэл бодолтой байха ёһотой гэжэ партимнай совет хүниие, илангаяа алдарта залуушуулаа һурган хүмүүжүүлдэг юм. Коммунизмын үедэ материальна үйлэдбэри ехэ хүгжэнхэй байхаһаа гадна, мүн бүхы талаараа хүмүүжэһэн һайн һайхан сэдьхэл бодолтой хүнүүд, зохёон байгуулагша, үүсхэлтэй хүнүүд шухала хэрэгтэй юм.

Бидэ Ленинэй зааһан үнэн зүб замаар урагшаа дабшажа ябанабди. Тиимэһээ арюун нангин уг зорилгодоо хүрэхэбди. Хэрэгтнай бүтэхэгүй гэжэ байжа манай дайсадай хэдышье хоро шараар хашхараа һаа, бидэ коммунизм тээшэ хэлбэришэгүй батаар дабшаха байнабди. Юундэб гэхэдэ, энэ дабшалтамнай СССР дотор социализмын туйлаһан амжалтануудһаа гадна, мүн уласхоорондын оршондо туйлагдаһан амжалтануудые үндэһэ баримта болгоно. Мүнөө социализмын нангин туг доро олохон оронуудай арадууд жарганхай. Хосоржо байгаа капитализмын оронуудай хүсэнүүдтэ орходоо социализмын хүсэниинь мүнөө булюу ехэ юм.

Мүнөөнэй үе саг хадаа капитализмһаа социализмда хүн түрэлтэнэй орожо байһан үе саг мүн. Дэлхэйн промышленна үйлэдбэриин аяар 38 процентнь социалис оронуудай хубида хүртэнэ. Совет хүнүүд шэнэ общество байгуулхын түлөө тэмсэлшэдэй түрүү зэртэдэ ябаха зуураа, имагтал һүүлшын 10 жэл соо СССР США хоёрой хоорондохи промышленна хүгжэлтын илгаае 2 дахин шахуу бага болгоо. Коммунис партимнай туйлаһан амжалтануудаа үндэһэ болгон, гадаадынгаа политика ябуулхадаа, социализмын оронуудай нэгэдэлые аха дүү ёһоной хани харилсаанай үндэһөөр бэхижүүлхэ гэжэ, бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн ангитай, ажалша зонтой эбтэй байха гэжэ оролдоно, социальна ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдтэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо ёһо гуримые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлнэ.

Ажалшадай сүлөөрэлгын тэмсэл хэхэдэнь социалис орон нэн түрүүн ажахын болон культурна байгуулалтынгаа амжалтаар нүлөөлхэ ёһотой юм гэһэн Ленинэй сэсэн заабариие манай парти сэхэ шууд хүтэлбэри болгоно.

Ажалшадые хайра гамгүйгөөр дарладаг, үгырэл ядаралда, шуһата лайнай аюулда оруулдаг капитализмһаа тад ондоогоор, социализм болбол эб найрамдалай түлөө, арадуудай хани барисаанай түлөө, олониитэ зоной жаргалтай һайн һуухын түлөө тэмсэлэй уряа лозунг бэелүүлжэ, олон түмэнэй сэдьхэл зүрхэ татана. Бусад оронуудта революци тургэнөөр хэхэдэ, дайн сэрэг туһалха юм гэжэ байжа шашалдадаг хүнүүдые эрьюу тэнэг хүнүүд гү, али үгышье һаа провокаторнууд гээшэ гэжэ Ленин нэрлэдэг байгаа. Революци хадаа капиталис булгэмэй дотоод[...] дөөнүүдэй хүгжэхэ зар[...] булгэм доторхи ангин[...] хурсадаха зэргээр бии [...] гэжэ Ленин һургатша һ[...]

Мүнөө үедэ эб найра[...] лөө тэмсэл хадаа со[...] коммунизмын түлөө та[...] һаршагүй нягта холбоо[...] Дайн сэрэгые үгы боло[...] дэлхэй дээрэ амгалан б[...] мүнхэдэ тогтоохо гээшэ [...] мын түүхэтэ зорилго бо[...] оромна" эб найрамдалай [...] сэхэдээ, түрүү зэргэдэ [...] мэһээл манай ороной [...] дын нэрэ хүндэнь үзэгд[...] болонхой.

Арсалдаата бүхы асуу[...] амгалан ёһоор шиидхэх[...] рэнүүдэй хүтэлбэрилэ[...] ветскэ правительствын т[...] нүхэр Н. С. Хрущевой о[...] хандаһан хандалгые үрг[...] ажалшад, дэлхэйн бүхы [...] нүүд һайшаан дэмжэнэ.

Манай партиин лени[...] тика хадаа дэлхэйн ком[...] дэлөөнэй хүгжэн бэхижэ[...] зүйл мүн. Н. С. Хруще[...] КПСС-эй Центральна [...] марксизм-ленинизмын [...] үндэһөөр коммунистическ[...] дэлмэришэнэй партинууд[...] лые, уласхоорондын комму[...] лөөнэй хамтаараа зохёоһо[...] хала хараа шугамые сах[...] хамгаалан бэелүүлнэ.

Коммунис партиин хү[...] манай арадай туйлаһан [...] амжалтанууд Ленинэй му[...] сурталые бодото дээрэнь [...] һэнэй аша үрэ мүн. Лени[...] сурталые бодото ажал [...] дөө тааруулан хэрэглэхэ [...] Советскэ Союзай Коммун[...] парти, тэрэнэй Центральна [...] болбол үнэн сэхэ ленинец [...] Сергеевич Хрущевой удар[...] саашанхи замыемнай зори[...] этигэл найдабаритайгаар [...] лэн заана, саашадаа хүгж[...] боломжонуудыемнай эли то[...] нэ. Сэсэн мэргэн Ленинэй [...] революционно партиин т[...] һон тон зүб замаар бид[...] дабшажа ябанабди.

Партиингаа үзэл суртал[...] хэл, түсэбүүдые совет бүхы [...] һайшаан, эдэбхитэйгээр [...] Парти арад хоёройнгоо ня[...] боотой байдаг дээрэһээ, б[...] тэйбди. Ленинэй нангин ту[...] ябажа, коммунизм бүрин [...] хабди.

С. ТИТАР[...]

●

Революционно хүдэлөөнэй Софидахи музей соо В. И. Лениндэ зорюулагдаһан булэг бии. Бүхы дэлхэйн пролетариадай вождиин зохёолнуудые музейдэ орогшод ехээр һонирхон харадаг юм.

БТА-гай—ТАСС-ай фото.

● ●

Түрэл, дүтэ танил образ

ТЕРНОПОЛЬ, апрелиин 20. (ТАСС-ай корр.). Карл Марксын үйлсэдэхи урданай № 22 байшан доро харанхы ута подвал бии юм. Энэ хадаа фашис эзэмдэлгын үедэхи хүндэ хүшэр байдал тухай һануулжа үгэнэ. Ленинэй портредые харахын тулада хүнүүд эндэ ерэдэг. Газарай гүн гүнзэгыдэ малтагдаһан подвалай таһагуудай нэгэнэй ханада В. И. Ленинэй дүрэ һиилэгдэнхэй. Шулуун подвалай ханада энэ портредые хэн һиилэһэн байгаа гээшэб?

...Энэ ушар 20 жэлэй саада тээ болоһон байгаа. Фашис эзэмдэгшэдтэй удаан саг соо хүндэ хүшэр байлдаа хэжэ, совет сэрэгүүд Тернополиие эзэлээ һэн.

Эзэмдэлгын үедэ фашис гестапын байһан байшангай доорохи подвалые тэдэнэр хараа. Үзэгдөөгүй муухай үйлэ хэрэг тэдэнэй мэдэлдэ харагдаа һэн: подвалай коридорнууд болон камеранууд соо зэрлиг муухайгаар зобоон туляагдажа алуулһан хүнүүдэй бэенүүд дүүрэтэр ябталаатай байгаа... Камерануудай нэгэн соо гурбан совет танкистын бэеын үлэгдэл олдоһон байгаа. Каземадай ханые сэрэгшэдэй фонаряар гэрэлтүүлхэдэнь Ильич амиды хүн шэнгеэр тэдээн тээшэ шэртэн хаража байба.. Тээ саанаханань хухарһан донгорог хутагын үзүүр хэбтээ. Энээхэн лэ хутагын хухархайгаар танкистнуудай нэгэн вождиин портредые ханада һиилэһэн байгаа бшуу. Харанхы подвал соо тэрэниие таамагаар һиилэһэн хүн түрэл дүтэ, танил образые эли тодоор ухаандаа хадуужа ябадаг байгаал.

СССР-тэ КОММУНИЗМ БАЙГУУЛГА, ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮГЖЭЛТЭ

Хүдөө ажахын асуудалнуудаар Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлнүүдэй, хэлэһэн үгэнүүдэй наймадахи том

Нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлнүүдэй болон хэлэһэн үгэнүүдэй наймадахи томые политическэ литературын хэблэл барлан гаргаба. Энэ ном «СССР-тэ коммунизм байгуулга, хүдөө ажахын хүгжэлтэ» гэжэ нэрэтэй.

Н. С. Хрущевой зохёолнуудай шэнэ том соо 1963 оной майһаа 1964 оной март хүрэтэр хэһэн элидхэлнүүдынь, хэлэһэн үгэнүүдынь, бэшэгүүд болон хөөрэлдөөнүүдынь оруулагданхай. Ороной хүдөө ажахые хүгжөөлгын түүхэдэ энэ үе соо тусгаар шухала ушарнууд болоһон байна. Хүдөө ажахын талаар һүүлшын арбан жэлэй турша соо парти угаа ехэ хэмжээнүүдые абаа. Тиихэдэ КПСС-эй Центральна Комитедэй декабриин болон февралиин Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд үнэхөөрөөл революционно удха шанартай.

Химиие хэрэглэлгэ газар тарялан эрхилэлгэдэ эрид хубилалта хэхэ байна. «Хими болон оньһожоруулгада хүдөө ажахын талаар парти, правительство, бүхы арад түсгаар оролдолго мүнөө гаргаха ёһотой. Хүдөө ажахын химиие болон оньһожоруулгые хүгжөөхэ гээшэ КПСС-эй Программые, хүдөө ажахын үмэнэ партиин XXII съездын табиһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэл болоно» гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев заана.

«Химиин промышленностиие түргэнөөр хүгжөөхэ гээшэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие дэбжээхэ, арадай байдал улам һайжаруулха шухалын шухала нүхэсэл мүн» гэһэн нүхэр Н. С. Хрущевой КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ 1963 оной декабриин 9-дэ хэһэн элидхэл, «Үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо гээшэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ гол шэглэл мүн» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ 1964 оной февралиин 14-дэ хэлэһэн үгэнь наймадахи том соо толилогдоо.

«Хүдөө ажахын хэрэглэмжые хүсэдөөр хангажа шадахаар минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилтые хүгжөөхэ тухай», «Гээгдэнги колхоз, совхозуудай экономикые дэбжээхэ зарим асуудалнууд тухай», «Ороһото таряанай найдамтай ургаса абахын тулада уһалагдадаг газар бүри үргэдхэхэ тухай», «Минеральна үтэгжүүлгэ бүри үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ тухай», «Үйлэдбэриин управленинүүдэй хүдэлмэри нарижуулан һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай Президиумдэ Н. С. Хрущевой бэшэһэн бэшэгүүд суглуулбариин эхиндэ толилогдоо.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие түргэнөөр хүгжөөхэ хараа шэглэлые партиин ямар шууд сэхээр бэелүүлдэг байһыень ном соо оруулагдаһан документнүүд харуулжа үгэнэ.

Ороной урда талын районуудаар ябаха үедөө Н. С. Хрущевой хэһэн хөөрэлдөөнүүд, хэлэһэн үгэнүүд суглуулбари соо толилогдонхой.

Партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ 1964 оной февралиин 28-да Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэл наймадахи том соо толилогдоо. «Хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо тухай КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ» гэжэ энэ элидхэл нэрлэгдэнэ. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар партиин хараалһан түсэбүүдые бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэ тус элидхэл угаа ехэ удха шанартай.

Москвагай областиин Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр И. И. Кухарь, Ставрополиин хизаарай «Темижбекский» гэжэ совхозой директор В. Н. Карпович, «Союзсельхозтехникэ» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэлэй түбэй машина туршалгын станциин звеногой гэшүүд нүхэд В. И. Кузнецов, В. Н. Козлов, И. И. Парамонов болон бусадта нүхэр Н. С. Хрущевой эльгээһэн амаршалганууд ном соо оруулагданхай.

Америкын фермер Росуэлл Гарсттай, США-гай хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй Н. С. Хрущевой хэһэн хөөрэлдөөнүүд, тэрэшэлэн бусад материалнууд суглуулбари соо толилогдоһон байна.

Социалис хүдөө ажахын саашанхи хүгжэлтын талаар шухалын шухала теоретическэ асуудалнууд, партиин бодото заабаринууд наймадахи том соо суглуулагдаһан нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлнүүд, хэлэһэн үгэнүүд болон бэшэгүүд дотор найруулан хэлэгдэнхэй.

(ТАСС).

ДҮРБЭН АСУУДАЛ

Үрэһэ хордохо, ашаха түхеэрэлгэ тухай

Нэгэ доро үрэһэ хүрэнгэ хордоод, машинада ашадаг түхеэрэлгэ тааруулан зохёогоод, хоёрдохи жэлээ хэрэглэжэ байһан уралан нарижуулагша Григорий Еронович Михайловай (Үдын совхоз) бэшэг республикын газетэнүүдтэ ород, буряад хэлэн дээрэ һаяхан толилогдоо һэн.

Урдань биратай оньһожоруулагдаагүй байһан, ажал ехэтэй, хүнэй бэе махабададашье хоротой энэ хүдэлмэри оньһото машинын хүсөөр бүтээдэг болоһон тухайгаа нүхэр Михайлов бодото баримтанууд дээрэ харуулһан байна.

Энэ түхеэрэлгэнь часай туршада 10—13,5 тонно үрэһэ хүрэнгэ нэгэ доро хордоод, машинада сэхэ ашадаг. Юрын аргаар хордоһондо орходоо ажалай бүтээсэ 10—13 дахин дээшэлнэ бшуу. Тиигээдшье хордогдоһон үрэһэниинь автомашина дээрэ тодхогдоһон үндэр тулгатай ханза (бункер) руу хэгдээд, удаалуулан сеялкэ руу миил гоожуулагдана.

Хабарай тарилгые түргэдхэхын зорилгоор үрэһэ хүрэнгэеэ яажа хордохо, машинада ашаха, сеялкэ руу хэхэ гэжэ байнат гээд совхоз, колхозуудай зарим мэргэжэлтэдтэй, механизаторнуудтай телефоноор хөөрэлдэһэнөө доро толилбобди.

Ажал ехэтэй хүдэлмэри үргэнөөр оньһожоруулхын түлөө үдэр һунигүй оролдожо байгаа ёһотой гээд, республикын «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ нүхэр Николай Тимофеевич Антоненкодэ яаралтайгаар хонходобобди.

Корреспондент: Николай Тимофеевич! Сүлөөгүй байхадатнай хонходобо гүбди? Хүлисыт, нэгэ асуудал һураха гээ һэмди. Юуб гэхэдэ, Хориин управлениин Үдын совхоздо уралан нарижуулагша нүхэр Михайлов нэгэ доро үрэһэ хүрэнгэ хордохо, ашаха түхеэрэлгэ хээд, хоёрдохи жэлээ хүдэлгэхэнь. Иимэ түхеэрэлгэ ондоо ажахынуудта хээ һаа, ямар гээшэб, Николай Тимофеевич?

Н. Т. Антоненко: Нээрээшье тэрэ түхеэрэлгэ тухайтнай газетэдэ һая хараал һэн хаб. Болохотойшье юумэн байжа магад. Минии бодоходо, ороһо хордохо, ашаха түхеэрэлгэмнай баһашье машинахан лэ тээшэ. Ямар мэргэжэлтэ, инженер техникын талаар тэрээндэнь сэгнэлгэ үгөө хаб даа. Баһал элдэбын хүйхэрнүүд шэнэ оньһо зохёогообди гээд ябадаг юм. Теэд хайшан гэхэб, нэгэ инженерээ эльгээжэ, һайса шалгуулха, шэнжэлүүлхэ болоо бээзэбди.

Жэлһээ жэлдэ горитой газарта ороһото ургамалнуудые таридаг Хэжэнгын совхозойхидто хандахада нэгэл шэнэ юумэн олдохо гэлсээд, конторо руунь утаһан дохёо ябуулагдаа. Тушаан болоходоо главна инженерынь нүхэр Цыренжапов дайралдашоо.

Корреспондент: Тарилгада бэлэдхэл түлэг дундаал ябажа байна ааб даа. Хүршэнэртээ, Үдын совхозойхидтой харилсаатай байгаа ёһотойт. Нүхэр Михайловай зохёоһон түхеэрэлгэ аятайгаар хээ гэжэ дуулабалди.

Нүхэр **Цыренжапов:** Нёдондо тэрэ түхеэрэлгэеэ хэрэглэбэ гэжэ дуулаад, ошожо хараабди. Тиихэдэмнай тон таарамжатай, бүтээхэдэ гаргаша багатай түхеэрэлгэ байба. Шадабаритай хоёр хүн дүрбэн үдэр соо хэжэрхихэ. Манай хоёрдохи отделениин урашуул нэгэ иимэ түхеэрэлгэ хэнхэй. Таряалангай дүтэхэнэ һаань, хордогдоһон үрэһэеэ самоходно комбайнда сэхэ ашаад, сеялкэдэ абажа хэхэдэ болохо. Игэжэ халуун хүдэлмэриин үедэ автомашинанууд сүлөөлэгдэжэ, ондоо шухала ажалда хэрэглэгдэхэ болоно бшуу.

Үгы гэбэл, Үдын совхозойхидой жэшээгээр хордогдоһон таряагаа машина дээрэ тодхогдоһон ханза (бункер) руу хэхэдэ баһал таарамжатай. Юуб гэхэдэ, машинада ашагдаһан үрэһэ хүрэнгэ сеялкэ руу хэхэ түхеэрэлгэ нэмэжэ табилтагүй. Үрэһэн бункерай нүхэ руу өөрөөл гоожошохо ха юм.

Иимэ хоёрдохи түхеэрэлгэ яажашье һаань хэхэ һанаатайбди, теэд деталь, хэрэгсэлнүүдынь дуталдашоод лэ байна.

Республика соогоо ороһо таряа ехээр ургуулдаг Мухар-Шэбэрэй управлениин инженер Георгий Ульянович Агаповтай телефоноор хөөрэлдэбэбди.

Корреспондент: Уралан нарижуулагша нүхэр Михайловай түхеэрэлгэ тухай хөөрэлдэхэеэ һанаа һэмди.

Г. У. Агапов: Энээн тухай «Правда Бурятии» газетэдэ һаяхан уншаад, ехээр һонирхообди. Тиигээдшье управлениингээ уралан нарижуулагшадай, ухаалан зохёогшодой ажал эмхидхэн ябуулха уялгатай хүм. Нээрээл бүтээсэ ехэтэй, хэхэдэшье бэлэн түхеэрэлгэ бэшэ аа гү? Зүгөөр үрэһэ хордохо заводской хэдышье машинатай байһанаа мэдэнэгүйб. «Ноёдойнгоо» ерэхэдэ үргэнөөр зүбшэхэ болоо гээшэлди даа.

Хөөрэлдөөгөө дүүргэхэеэ байхадаа Хяагтын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой унинэй бэрхэ механ[...] пенсионер Цыретор [...]нович Найдановтай [...]лаабди.

Ц. Н. Найданов: Тон х[...] сэнтэйгээр ехэ продукци а[...] рилго партимнай табина. [...] хүн бүхэн, пенсидэ гараһан[...] энэ түүхэтэ хэрэгтэ хубитая[...] хые үнэн зүрхэнһөө хүсэ[...] хэр Михайловай жэшээгээр [...] ро үрэһэ хүрэнгэ хордоод, м[...] ашаха түхеэрэлгэ нүхадтае[...] хээб. Оройдоол гушаад т[...] таргашатай юм. Харин [...] арбаад дахин дээшэлнэ. Хаб[...] рилга түргөөр, саг болзо[...] дүүргэхэ хэрэгтэ иимэ т[...] ехэл туһа хүргэхэ байха.

РЕДАКЦИҺАА: Хорин[...] ленниин Үдын совхоздо зо[...] рэлгэ хоёрдохи жэлээ [...] тайгаар хэрэглэгдэжэ [...] Үдынхидэй дүршэл Хэ[...] Хяагтада, мүн бусадшье [...] та дэмжэгдээ. иимэ т[...] өөһэдынь хүсөөр бүтээгд[...]

Гэбэшье таарамжатай [...] хеэрэлгые өөһэдтөө хэхэ [...] рим ажахынуудай хүтэл[...] шэд, мэргэжэлтэд огто [...] гүй. Тиимэһээ республики[...] тэнүүдтэ ород, буряад хэл[...] толилогдоһон уралан нари[...] ша нүхэр Михайловай [...] уншажа, тэндэ үгтэһэн [...] хаража, үгы гэбэл хэһэн [...] сэхэ хөөрэлдэжэ, энэ тү[...] хаа хаанагүй хэрэглэхэ [...] хойшолуулашагүй хэрэг [...] Энэл ушарта хабарай тар[...] лээд богони болзорто дүү[...] ха юм.

ҮНЭН СЭХЭ ЛЕНИНЕЦ, СОВЕТ АРАДАЙ АЛДАРТА ХҮБҮ[...]

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

Азербайджанай, Армениин болон Грузиин арадуудай зүгһөө, гурбан аха дүү республикануудай коммунистнуудай болон бүхы ажалшадай зүгһөө КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Грузиин компартиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь В. П. Мжаванадзе, И. В. Курчатовай нэрэмжэтэ атомна хүсэнэй институдай директор академик А. П. Александров, Дунда Азиин арадуудай зүгһөө КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов, Советскэ Прибалтикын арадуудай зүгһөө Латвиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь А. Я. Пельше гэгшэд дала наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Никита Сергеевич Хрущевые үнэн зүрхэнһөө амаршалаа.

Финляндиин президент Урхо К. Кекконен амаршалгын үгэ хэлээ. ГДР-эй ажалшадай зүгһөө СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй түрүүлэгшэ В. Ульбрихт, венгер арадай зүгһөө нүхэр Янош Кадар, болгар арадай зүгһөө Болгариин Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Болгариин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Тодор Живков, Испаниин коммунис партиин Центральна Комитедэй зүгһөө Испаниин компартиин түрүүлэгшэ Долорес Ибаррури гэгшэд Никита Сергеевич Хрущевто амаршалгын үнэн зүрхэнэй үгэнүүдээр хандаа.

Советскэ профсоюзуудта нэгэдэдэг 70 миллион хүдэлмэришэд болон албан хаагшадай зүгһөө КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидат, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. В. Гришин, Москвагай болон Ленинградай ажалшадай зүгһөө КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь Н. Г. Егорычев, КПСС-эй Ленинградай промышленна обкомой нэгэдэхи секретарь В. С. Толстиков, совет залуушуулай зүгһөө ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь С. П. Павлов, СССР-эй Наукануудай академиин президент М. В. Келдыш түрүүтэй булэг совет эрдэмтэд, советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэдэй зүгһөө СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай маршал Р. Я. Малиновский гэгшэд Никита Сергеевич Хрущевые хани халуунаар амаршалаад, һайниие хүсөө.

Хани ёһоной уулзалгын дүүрэхэ саг ойртобо. Бүхы сугларагшадай зүгһөө хани халуунаар угтагдан, Никита Сергеевич Хрущев үгэ хэлээ.

—Хүндэтэ нүхэд, ханинар, гадаадын оронуудһаа ерэһэн хүндэтэ айлшад,—гээд Никита Сергеевич хэлээ.—Нам тушаа эндэ олон һайн үгэнүүд хэлэгдээ. Минии дала наһа гүйсэһэнтэй дашарамдуулагдан болоһон энэ уулзалгада сугларһан бүхы хүнүүдтэ үнэн зүрхэнэй баясхалан үшөө дахин хүргэхые хүсэхэ байнаб.

Өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые Москва эльгээжэ, амаршалга дамжуулһан, аха дүү социалис оронуудай коммунис партинуудай Центральна комитедүүдтэ, правительствануудта нүхэр Н. С. Хрущев үшөө дахин үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөө.

Финляндиин республикын президент Урхо К. Кекконендэ Н. С. Хрущев хани халуун үгэнүүдээр хандажа, баясхалан хүргөө. Партиин болон гүрэнэй талаар өөрынгөө соратник оборонын министр Кофи Баако гэгшые Москва эльгээһэн Ганын Республикын президент Кваме Нкрумада баясхалан хүргэжэ байһанаа тэрэ элирхэйлэн мэдүүлээ.

70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, эдэ үдэрнүүдтэ амаршалгануудые эльгээһэн капиталис оронуудай аха дүү коммунис партинуудта нүхэр Н. С. Хрущев баясхалан дамжуулаа, аха дүү партинуудай мүнөө Москвада ерэһэн түлөөлэгшэдтэ баясхалан хүргөө.

Союзна республикануудай коммунис партинуудай болон правительствануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, Москвагай болон Ленинградай партийна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, советскэ профсоюзуудай, манай баатарлиг хүдэлмэришэн ангиин түлөөлэгшэдтэ, Ленинскэ комсомолой түлөөлэгшэдтэ, совет дайшалхы залуушуулда нүхэр Н. С. Хрущев ехэ баясхалан хүргэһэн байна.

Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдтэ Никита Сергеевич амаршалгынь түлөө баясажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ. Эрдэмтэд, инженернүүд, констукторнууд, культурын болон искусствын ажал ябуулагшадта халуун баясхалан тэрэ хүргөө.

Өөрынгөө нютагайхид—Калиновка тосхоной колхозникууд тухай, манай колхозно ажалша таряашад тухай тон халуун үгэнүүдые Н. С. Хрущев хэлээ.

Түгэсхэлдөө Никита Сер[...] иигэжэ хэлээ:

—Нүхэдүүд, ханинар, [...] хайрын, хани ёһоной ам[...] гын түлөө манай партиин [...] ральна Комитедтэ, СССР-э[...] ховно Соведэй Президиумд[...] ветскэ правительствада үш[...] хин үнэн зүрхэнэй баяс[...] хүргэхыемни зүбшөөгыт. Х[...] нүхэдүүд, манай партиин [...] ехэ хэрэгтэ, марксизм-лени[...] мын сурталай илан мана[...] түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэ [...] лаа зорюулхаб гэжэ та[...] найдуулхые би хүсэнэб. [...] дүүд, саашадаа эбтэй эе[...] хүдэлэе, манай зэргэнүүд[...] гэдэлые бэхижүүлэе, бүхы [...] хэй дээрэ эб найрамдал [...] хын түлөө, коммунизмын [...] мандахын түлөө тэмсэе.

Уулзалгада хабаадагшад [...] мэ шангаар альга ташажа, Н[...] та Сергеевичэй хэлэһэн [...] һайшаагаа.

КПСС-эй Центральна К[...] дэй Нэгэдэхи секретарь, СС[...] Министрнүүдэй Соведэй [...] лэгшэ Н. С. Хрущевой 70 [...] гүйсэһэн[...] зорюулагдажа, К[...] лиин Ехэ ордон соо болоһо[...] залга баяр баясхалант[...] хани халуунаар үнгэрөө.

(ТАС[С])

…арилгын үедэ юун хэгдэхэб?

…э асуудал Мухар-Шэбэрэй депутадуудай анхаралда

…СУУЛГАДА

…й урин дулаан саг га… ерээ. Удангүй үргэн …гүүр трактор, машина…инэлдэжэ, тарилгын …hа эхилхэнь.

…Суулгын совхоз хаба…лгада хэр бэлдэжэ бай… hонирхохо болоо hаа, … Мэнэ hаяхан Суулга …дэрэхи МТМ-дэ сельсове…тадууд ошожо, трактор, … заhабарилые шалгажа

… гэгшын мастерской. …удай хүнхинөөн таhар…отоор шалгалган болоно …янзатай. МТМ-е даагша …аксимович Максимов:

…лхознай 83 трактортай. …шэб шэнэ. Энэ жэлдэ …ктор заhабарилха түсэб… Харин мүнөө бултыень …лжа дүүргээд байнабди. …сагта үбhэ, hолоомо шарэ…трактор техническэ шал… орожо байна. Сеялкэ, … булта бэлэн болонхой,—

…ошье, трактор заhабарил… жэлдэ урагшатайгаар …даа. Механизаторнуудай hуралсал совхоздо hайнаар эмхидхэгдээ. Главна инженер Дмитрий Урбанович Убашеевэй оролдолго эндэ харагдана. Мүнөө хабарай тарилгын үедэ бүхы тракторнууд 2 халаанда хүдэлхэ дүүрэн арга боломжотой.

Депутадууд Б. Ширабнимбуев, Д. Дашиев, Б. Базарсадаева өөhэдөө ехэ ажалтай, сүлөө забдашагүй hаа, хабарай тарилгада бэлэдхэлые шалгалсаа. Полевой станнуудые сагаадаха, механизаторнуудай ерэтэр түгэс бэлэн болгохо эрилтэ табиба.

О. Батомункуев,
Мухар-Шэбэрэй Суулгын сельсоведэй түрүүлэгшэ.

ХУШУУН ҮЗҮҮРТЭ

Манай аймагай «Знамя Ленина» колхоз хабарай тарилгада үш: ө үбэл байхаhаа бэлдэжэ эхилээ юм. Мүнөө 43 тракторай 30 hайса гараниинь заhабарилгада орожо дүүрээд байна. Үлөөшэ тракторнуудай зариман малай тэжээл шэрэлгэ, зөөлгэндэ хабаадалсана. Сутайн сельсоведэй депутадууд Д. Цыренов, Э. Бальжинимаева, А. Сластин өөhэд өөhэдынгөө бригаднуудта хабарай тарилгын бэлэдхэлэй хэр ябажа байhые шалгажа үзөөд, дутуу дундануудые усадхаха хэмжээнүүдые хараалан дурадхаа.

Жэшээлхэдэ, Номоог-Толгойн полевой станиие заhабарилха, түхеэрхэ хүдэлмэри ябуулагдаха ёhотой. hаяар эндэхи полевой стан заhабарилгада орохонь.

Жаргалантын полевой стан тарилгада түгэс бэлэн, механизаторнуудай ажаhууха гэр түхеэрэлгөөр hайн. Калиновка тосхоной клубые даагша Ульяна Болонева иигэжэ хөөрэнэ:

—1963 ондо энэ полевой станда хүхюутэй байгша hэмди. Колхозой залуушуул хэдэ дахин концерт табяа бэлэй. Мүнөөшье хабарай тарилгын үедэ концертнүүдые табихабди.

Хушуун Үзүүрэй клуб мүн лэ хабарай тарилгада бэлдэжэ байна. Полевой станда гэжэ плакат, лозунг бэшэгдэнхэй.

hаяар сельсоведэй гүйсэдком дээрэ «Хабарай тарилгын үедэ юун хэгдэхэб?» гэhэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэхэнь.

И. Генинов,
«Знамя Ленина» колхозой комсорг.

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин hаалишадай хүндэлэлдэ зорюулагдаhан найр наадан, 2-дохи кварталда гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө уридшалан дүүргэхэ тухайгаа хөөрэлдөөн болобо. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа): hаалишад XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Г. Димова, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой А. Хромых, Эрхирэгэй совхозой Е. Базаржапова, Л. Утенкова, «Авангард» колхозой В. Черных гэгшэд.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТҮРҮҮ МАЛШАД

1. АЖАЛША ХҮН ХҮНДЭТЭЙ

— Евдокия Ткачёва ажалша бүлэдэ хүмүүжэhэн хүн,—гэжэ Бэшүүрэй совхозой гурбадахи отделениинхид хөөрэлдэдэг. Энэнэй аха Луферьян, дүү Вера гэгшэд совхозой түрүү хүдэлмэришэд юм.

Евдокия Ткачева үнгэрэгшэ жэлдэ 45 эмэ тугал даажа түлжүүлээ. Тугал бүринь арба hара болоод байхадаа 260 килограмм татаа hэн. Зариманиинь 300 кг болоо.

Өөрынгөө ажал тухай Евдокия иигэжэ хөөрэнэ:

— Тугал харууhалха гээшэ тон харюусалгатай ажал. Үнэн зүрхэнhөө оролдохо шухала. Тиигээгүй hаа, амжалта түйлахагүйш. Илангаяа зунай сагта тугалнуудаа hайнаар адуулха хэрэгтэй. Ямаршье халуун үдэрэй болоходо, тэдэнээ байрадань оруулжа хаадаггүйб. Үдэрэй халуунда хада, гүбээгэй hэбшээтэмэ бэлшээридэ малаа адуулдагби.

Ткачевагай ажал совхоз дээрээ хүндэтэй. Энэ эхэнэртэ нютагайнь зон hайнаар хандадаг. Ажалша бэрхэ хүн хүндэтэй байха ёhотой ха юм даа.

2. 29-дэхи ЖЭЛЫНЬ

Энэмнай «Эрдэм» совхозой табадахи отделениин hаалишан Н. Д. Доржиева гээшэ. Намсалма Доржиевна хори найман жэлэй хугасаада дүрбэ мянганhаа хэлэ үлүү центнер hү haажа, гүрэндөө тушаагаа юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 1600 литр hү haaгаа hэн. Мүнөө нүхэр Доржиева үнеэн бүриhөө 8—9 литр hү haaна.

3. НАТАША НЕКИПЕЛОВА—ГАХАЙШАН

Арбаад жэлдэ Наташа Некипелова «Победа» колхоздо гахайшанаар хүдэлдэг юм. Ажал хүдэлмэридөө оролдосотой басаган энэ мэргэжэл эрхимээр шудалжа, колхоз соохи түрүүшүүлэй зэргэдэ оронхой. Тэрэнэй фото-зураг аймагай болон колхозой хүндэлэлэй самбарые ходо шэмэглэдэг.

Наташа үнгэрэгшэ жэлдэ ехэ амжалта түйлаа: түрэхэ гахай бүриhөө 18 поршоонхо абажа, хамтын хэрэгтэ хубитаяа оруулаа.

Мүнөөшье жэлдэ бүри ехэ амжалта түйлаха зорилготой. Гахай бүриhөө 20 поршоонхо абаха уялга үгөөд, оролдосотой зоримгойгоор ажаллажа байна.

Л. ГОМБОЕВ.

КУЛЬТБАЗАНУУДАА hАЙНААР ХҮДЭЛГЭЕЛ!

…лай культурно-ажаhуудал…тые hайнаар хангадаг бо…тула Зэдын аймагта нилээд …льтбазанууд баригдаа hэн. … даагшанар тусхай семи… гараhан, жэлhээ жэлдэ …лөөршье баяжаhан бай…р тиимэhээ культбазанууд …hайнаар хүдэлхэ ёhотой бай…шье үнэн бодото байда… шалгажа, хаража үзэхэдэ, …биргүй байна. Жэшээнь, … нэрэмжэтэ колхозой (парт… секретарь нүхэр Гар…глаг гэжэ нютагтахи культ…р гурбан ехэ таhалгатай …нэтэйшье. Теэд март hара …адамнай энэ гэр сонхогүй, …ше хооhоршоhон байгаа …лиинь хайшаашьеб тараагд… Шатар, даам, домино, хуур …тэнь баhал үгы хэгдэшөө. …кэнь уйтан харанхы та… оруулагданхай. Тэндэ 30 малшадай ажаhуудагшье …на ушар тохёолдоо бшуу. …ээйб? Парткомой секретарь Гармаев лэ. Зүгөөр эгээл ехэ …нюурынь—Баян-Голой отде… даагша коммунист Г. М. …кий, гүүртые даагша ком… Н. И. Борисов гэгшэд ха. …комсомолшууд Тоня Татарни… Оля Шарина, Галя Лалетина …бусад!

…юрэ бусын ушарай үзэгдэ…хада, эрхим hаалишад Л. …, М. Сычева, А. Югова гэг…hэ юу хаража байгаа юм, … ямаршье эрилтэ табингүй, …ргүй hуугааб. «hаамхай үнеэдэй тэжээлые моридтоо эдюулнэ, харша хорёогоо задалжа түлинэ»,—гэжэ байгаад hаалишан нүхэр М. Сычева яhала гомодоо, шүүмжэлээ, харин культбазынгаа хаагдашоод, hандаршоод байхада, хэлэхэ үгэеэ олоогүй.

«Культбазымнай библиотекэ айлай гэртэ байрладаг болонхой. Киношье харанагүйбди. Элидхэл лекцишье шагнабал hайн бэлэй. Эсхэлгэ оёлгыншье кружок эмхидхэбэл, тэрээндэ орохо дуратан олон байха hэн» гэжэ тэндэхи залуушуул мэдүүлнэ хаям.

Баhа дурсагдаhан колхозой нүгөө культбаза тухайнь Наранай отделениие даагша нүхэр С. И. Шишмарёвhоо асуухада: «Культбаза гэжэ гү? Үни хада хаагаа hэмнайбди»,—гээд hэнгэргүй хойротоор харюусана. Намаг нютагта хонишодой 6 бригада болон эбэртэ бодо малай нэгэ гүүртэ бии юм. Тиихэдээ малшад болон хонишодынь уйтан харанхы гэрхэнүүд соо хэдэн бүлэнэрөөрөө ажаhууна. Тэндэ газетэшье хүрэжэ ошоногүй. Магазин, бани, медпунктшье байхагүй. Олонхи газартань радиоприёмнигшье үгы.

Тэрэшэлэн XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Ангархай hууринда ажаhуудаг 30-аад гаран малшад угаа муугаар хангагдана. Тэндэхи улаан булангынь баhал хаагдашоо. Галиа Чермутай, Борход, Үшөөтэйн болон бусад hууринуудай культбазанууд хүдэлнэгүй. Малшадайнгаа кино харадаггүй, газетэ абадаггүй, банида хаа-яахан лэ ородог. холын түб тосхон ерэхэшье аргагүй тухайнь, парткомой секретарь нүхэр Сукнев, мэдэжэл байнат. Хони хурьгадаа тураанат гэжэ байгаад хонишодые зэмэлнэ бэзэт. Теэд культурно-ажаhуудалайнь хэрэглэмжые хангахын хойноhоо яахадаа оролдоногүй гээшэбта?

Тон иимэрхүү байдал мүн Ториин совхоздо үзэгдэнэ. Тэндэ мүнөө дээрээ 6 культбаза тоологдоно. Доодо Үхэр Шулуундахи культбаза хүдөөгэй клуб гэжэ нэрлэгдэдэг, мебель хэрэгсэлээршье яhала hайнаар хангагданхай, бишыхан библиотекэтэй, шатар, доминотойшье, кино концертшье тэндэ боложо байдаг. Газаань зохидхон магазиншье бии. Гэбэшье Хуурайдахи байра hайнтай культбаза дотороо хооhон, түлигдэдэггүй, ямаршье ажал ябуулдаггүй байhаар. Алцагай культбаза ондоо гэрнүүдэй хэды олон байбашье, байра болгогдошонхой. Зүүн Торидохи культбаза соо боошхо, бидон, мориной зэр зэмсэг гэхэ мэтэ хадагалагдана. Хүдэлэн-Номтынхи баhал байрын гэр болгогдошоо. Горхонойхидо пеэшэн байхагүй.

Юундэ иимэ байдал тохёолдооб гээд, дурсагдаhан совхозой рабочкомой түрүүлэгшэhээ асуухада: «Маанадта хэншье эрилтэ табидаггүй»,—гэжэ хамаагүйгөөр харюусана. «Цагаан Араа, Цангол, Хуурай, Уляатын малшадта кино харуулжа болохо байгаа. Теэд кинопрокат туhалнагүй» гэhэншүүгээр тэрэ хэлээ hэн. hүүлээрнь шалгажа үзэхэдэ, эндэ кинопрокат бэшэ, харин совхозойхид өөhэдөө зэмэтэй байшоо хаям.

Зэдын аймагай бусадшье hуурин газарнуудта культбазанууд иимэрхүүгээр хүдэлнэ.

Энээн тушаа дурсагдаhан аймагай Соведэй гүйсэдком болон үйлэдбэриин управлениин партком хэзээ шиидхэхы хэмжээ абаха гээшэб? Улад зониинышье эдэнэй оролдолгые үнинhөө хойшо хүлеэжэ ядашоод байна хаям.

М. Лабыгин.

Зэдын аймгүйсэдком хэмжээ абаг лэ

ЭЛДЭБ hОНИН

ҮНЕЗ hААДАГ ШЭНЭ ТҮХЕЭРЭЛГЭ

…ЗЕКНЕ (Латвиин ССР). Үнеэ… байра соо абяа шэмээгүй, … түхеэрэлгын нэгэ жэгдээр …хэнь лэ дуулдана. На… шэл хоолойгоор hү… гоожохо харагдана. Энэ …элгэ hүнэй тоо бү…дэг, сэбэрлэдэг, хургэ… Нэгэ часай туршада фер… 200 үнеэд hаагдаад, hү… тусхай амhарта руу эюу…дэг.

…э «Даугава» гэжэ шэнэ тү…лэй танилсабабди. Энэнь …кненскэ заводто олоор бү… эхилээ. Гурбанай нэгэ хубиhаа үлүү детальнуудынь капроноор бүтээгдэнхэй.

Энэ жэлдэ Резекненскэ заводой хүдэлмэрилэгшэд hү hаалиин 300 фермые оньhожоруулха иимэ түхеэрэлгэнүүдые бүтээжэ гаргаха юм.

ФАСОЛЬ МАШИНААР ХУРЯАДАГ БОЛОО

МОСКВА. Фасоль хуряадаг «Фа-4» гэжэ машинанууд Люберецкэ заводто бүтээн гаргагдаба.

1,8 метр хүрэтэр үргэн абасатай иимэ агрегат ургамалнуудай эшые зулгаажа баал болгодог, «ДТ-20» тракторай хойноhоо шагтагалагдаад, часай 5—7 километр хүрэтэр ябаха аргатай. Баал болгогдоhон фасолиие юрын «СК-3» комбайнаар хуряажа абаха юм.

ГАЗАРАА УhАЛНА

Киргизиин ороhото райондохи эгээн томо—Тюпскэ ажахыда уhалууриин ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Мүнөө үень хада уулата газарнуудта оршодог таряалан руу hубаг ханаабууд татагдажа байна. Хадын оройн мүльhэнэй уhан зуун километр утатай ханаабаар асарагдажа, эндэхи газарнуудые уhалха юм.

Тюпскэ таряашад уhалууриин хэрэг hайжаруулжа, энэ жэлдэ гурбан зуу мянган пүүдээр ехэ ороhо хуряажа абаха, хартаабха. кукурузын, эм болодог малай ургаса нилээд дээшэлүүлхэ аргатай болоо.

(ТАСС).

Рассказ

Цэрэн Галанов

МҮНХЭ ХАБАР

Шара набшаhан унажа, халууч намар боложо байгаа. Уhа голнууд хүйтэрэн тунгалагтаад, талэ добонууд сэсэгээ гүбижэ, соохорлон, хооhорон хүндырбэ.

Миниишье досоо баhа энэ добын орой шэнги хооhон хубхай болошонхой ябаа hэн.

Дайнай үедэ хэдэн жэл hургуулида hуража шадаагүй, үетэн нүхэдhөө гээгдэhэн аад, hүүлдэнь армида абтаад, тэндээ үдэшын юhэдэхи класс дүүргэhэн нэрэ зүүгээд, мүнөө энэ Булагта арбадахида орохоо ерэhэн байгааб.

Үхибүүдэй хажууда би хэлэшэгүйгөөр үбгэршэhэн байhанаа түрүүшынхеэ hургуулида ойлгоо hэм.

Теэд гараад ябашаха гэхэдээ, хүлни hөөргөө эрьелдэбэгүй, hураха хүсэл тоншье ехэ байгаа даа.

Түрүүшын хэшээлэй болоходо, физикын багша ороод, журнал нээжэ, дээрэhээ доошонь хургаараа минии нэрэ обог бэдэржэ:

— Дамбаев Балдан, самбарта гарагты. Физикээр нёдондо юhэдэхи класста үзэhэнөө дабтая. Маятнигай гармоническа хүдэлөөн тухай хөөрэгты,—гэбэ.

Би нэрэ обогоо дуулахадаа, армида hураhан маягаараа hүрэн, партынгаа саанаhаа бодобоб.

Класс соо шанга энеэдэн гарашаба.

Теэд hүрэн бодохо гээшэмнай hургаалай ха юм даа, харин физикээр харюусахын тулада мэдэхэ хэрэгтэй.

Самбарай хажууда абяагүй зогсоходоо, арбан модо гүйгөөд иимэ ехээр нородоггүй гимнастёркомни ара нюргандаа бажуухаар болоод байба.

— hананагүй гүт? hуугты. «Нэгэ». Зай, хэн энэ асуудалда харюусахаб? — гэбэ физикын багша.

Класс соо хори-гушан гар жэрыжэ дээрэ үргэгдэшэнхэй байба.

«Теэд, яахаб. hургуулида hураха үйлэгүйл хүн байба ха юмбиб даа. Үглөөдэртөө директортэ орожо хэлээд лэ, гэртээ ябахамни. Юрэдөө, директортэ орожо гоёоhонойшье хэрэг юуб. Намайгаар хүн дутаха hэн гү. Зай, баяртай, минии hургуулиин наhан, хүсэл бодолнуудни! — гэжэ бэедээ эрид хэлээд, байhан байрадаа ерэжэ, солдат ёhоор ехэ түргэн чемодан соогоо хамаг юумэеэ хэбэб.

Гэрэй эзэн энээндэм гайхабашьегүй. Минии холын бага түрэл болохо айлайхи юм, теэд намайе үлүү дарамта болохогүйнь гэжэ бүри hанаандаа баяртайш байжа болоо.

Үдэшын боро хараанаар hүүлшынхеэ нуурай эрье ошобоб. Энэ Булаг тосхоной хажууда айхабтар гоё hайхан нуур бии юм. Би hаянай үдэшэ бүхэндэ эндэ ерэжэ hуудаг байгааб.

Боро хараанаар нуур дээрэ hалхишьегүй, долгиншье хүдэлхэгүй, хүнүүдшье хомор. Гансал харанхы бололгоноор үүлэнэй саанаhаа гараhан hара уhан дээрэ мүнгэн шагта мэтэ яларна.

Мүнөө нуурай эрьедэ урда урданайхиhаа шэмээгүй байба.

Гэнтэ уhан намhаа дүтэхэн байhан эгсэ эрьеын хажууда ехээр сэсэржэ, нуур дээрэхи мүнгэн шагта хэдэн олон сахаригууд болоод hалганалдашаба. Би «загаhан бултина гээшэ гү?» гэжэ түрүүн ойлгожо ядан байнаб.

Теэд уhанhаа нэгэ басаган тэмгэ минии урдаhаа тамаран гаража ерэбэ. Ута хара үhэниинь ара нюргандаа сэрбэлзэнэ.

Би хүдэлжэшье үрдибэгүйб. Тойроод байhан оршолонтой ниилэжэ, амигүй шулуун мэтэ болоод hуубаб.

Намhаа арбаад гаран метрэй саана басаган зогсожо, hарын толон соо нойтон бэень яларжа харагдаба. Нэгэ хирэ болоод лэ шэхэнhээ уhа гаргажа, үрөөhэн хүл дээрээ доходошоно, үhэеэ иишэ тиишэнь эршэтэйгээр шэдэлнэ. Уhанай тунгалаг хүйтэн болоhон байбашье, энэ басаган даарангүй, hурамал хэбэртэй.

Тиигээд гэнтэ үгы болошобо. Би зорюута хаража байhан хүн болоно аа гүб гэжэ түргэн эндэhээ үгы болохоёо үндэгэд гэхэтэймни адли, бүри хажуудам тэрэ басагамни хүрэжэ ерэбэ.

Мүнөө хубсаhатай. Үhэеэ арадаа гүрэнхэй байба.

Би энэ басаганай түргэндэнь гайхабаб. Баhа заримандаа зүүдэлжэ байна гээшэ гүб гээдшье hанаха хүм.

— Аа, энэ та гээшэ гүт? Юу хэжэ гансаараа эндэ hуунабта?—гэбэ. Би ямаршье харюу хэлэжэ шадабагүйб. Харин энэ басаганай амгалан номхон хоолой намайе бүри гайхуулба.

— Танинагүй гүт даа? Би Сэсэгби, Сэсэг, Сугтаа нэгэ класста hураха болоо ха юмбибди.

Энэ hайхан нэрэ тэрэ минутада бүхы наhандам шэхэн соом үлэшэхэдэл гээ hэн.

II.

Би үглөөдэрынь гэртээ ябажа шадаагүйб. Булагтаа hурахаяа үлэбэб. Сэхынь хэлэхэдэ, Сэсэгhээ болоно үлэбэб.

Сэсэгтээ суггаа хоюулаа номоо үзэдэг, тэрэмни намдаа заадаг болобо.

Үдэшэндөө хоюулаа хооhон класс соо hуунабди. Класснай хоёрдохи дабхарай оройдо. Тэнгэри дээрэ бэшэшье hаа, тэнгэридэ хэдэн метрээр дүтэ. Теэд намда Сэсэгтэй эндэ үлэхэдөө, ходол нэгэ тээшээ ниидэжэ ябаhандал hанагдаха юм.

Ямар нэгэн тоо бодолго зүбшэн, хоюулаа толгойнуудаа ниилүүлэн, саарhан дээрэ тонгойлдоходомнай, Сэсэгэй ута хара үhэниинь минии нюдэнэй урдуур унажа, хамаг юумэ хуу халхалжархина. Би нэгэтэ энэ үhэнэй задаранхай, hарын толондо ялагашажа байхые хараа hэм! Хараа гээшэ hэн гүб, али үгы гү? Али нэгэл үзэhэн зүүдэмни иимэ үни үргэлжэлhөөр гээшэ гү?

«Ши намда тоо бодолго тухай бэшэ, инаг дуран тухай хөөрэл даа!» — гэжэ зосоогоо шэбшэн шэбшэн, хамагаа мартажа, хэнэймнай зүрхэн шангаар сохилно хаб гэжэ өөрынхитэеэ зэргэсүүлэн сасуулжа үзэхэ дурамни хүрэнэ.

— Балдан, энэ тоогоо хубааха бэшэ, үсхэхэ байгаалди, а? — гэжэ Сэсэгэй, хаанаhааашьеб тон холоhоо шэнги, hанаа амараар хэлэхэдэнь, би гансата залд гэжэ, үшөө юушье урдаа обёоржо хараагүй аад:

— Тиимэ, тиимэ! — гэнэб...

Сэсэг хододоо намhаа урид зүрхэеэ даража шададаг hэн. Харин бинь урилдаанда хөөрэhэн мориншэнги хазайhан, хараhан тээшээ тогтон торонгүй хадууршадаг байгааб. Теэд, намда яашье хадууржа болохогүй байгаа. Би хэнбиб? hая армиhаа табигдаhан, гимнастеркоёошье hэлгэжэ үрдеэгүй таршагархан солдадби. Харин Сэсэг?.. Сэсэг аяар арбан жэл соо, нэгэдэхи классhаа мүнөө болотор бултанай нюдэн доро үдэhэн, бүхы классай, бүхы hургуулиин hанаха hарбайха басаган. Энэ басагые сугтаа hураhан хүбүүдынь бэе бэеhээ аршалжа, хамгаалжа энэ болтоо. Энэ басаган тэдэнэй найдаха найдал, шүтэхэ hэшхэл, hанаха хүсэлынь ха юм.

Тиигэн гэhээнь ямар нэгэн солдат ерээд, хоёр нэгэ hара соо толгойень эрьюулжэрхибэ гээшэ гү?

«Үгы даа, тиимэ байха ёhогүй. Али бултанда жэшээ болгон табидаг Сэсэгнай тиимэшье сэбэр, сэхэ бэшэ байба гү?

Али энэ хараха янзада абяагүй солдат хүбүүндэ эрхим басагыемнай суранзан шэнгеэр бэедээ татаха ямар нэгэн эди шэди бии гү? Энэ hайн гээшэ гү, али муу гү? Хоюуландань болигты гэжэ сэхэ хэлэлтэй гү, али тойруулан гү?» гэжэ байжа багшанар багшынтаа кабинет соо, үхибүүд классууд соогоо, мүн газаа, гэртэ элдэб хөөрэлдөөнүүд тарашаба.

Сэсэг бидэ хоёр эгээ hүүлдэ иимэ хөөрэлдөөнэй болоно байhач тухай дуулабабди.

Сэсэг мүрөө хабшаад, ехэ томоотойгоор:

— Үгы, юун болоо юм? Сугтаа хүнүүд ном үзэжэ болодоггүй юм гү? — гэбэ.

Номоо үдэшэндөө хооhон класс соогоо хоюулаа үзэhэн зандаал байбабди. Бинь «хоёр», «нэгэн» гэhэн тэмдэгүүдые хэшээлдээ абахаяа болёод, толгойгоо дээгүүр үргөөд ябадаг болобоб. Теэд Сэсэг бидэ хоёрто бүри хабар, hургуулиин тараха болоhон хойно тон хүлеэгдээгүй газарhаамнай тодхор хүрэжэ ерэбэ.

Арбадахида сугтаа hурадаг хүбүүд соом Доржо гэжэ намтай нэгэ колхозой, хоёр нэгэн намhаа дүүшье hаа, багадаа ехэ үелhэн, хамта дайнай үедэ мал адуулhан хүбүүн hурадаг байгаа.

Тиимэhээ багынхидаал адли хэмагаа тэрээндээ хөөрэдэг hэм.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта)

Алжир городой түбтэ байдаг номой магазинай дэргэдэ. Мүнөө …райхид Ленин тухай номуудые, агууехэ вождиин зохёолнуу… ССР-тэхи Агууехэ Октябриин социалис революци тухай, … Африкын оронуудай түүхэ тухай номуудые худалдажа аба… Колониальна ёhо гуримай байха үедэ энэ литература хорюул… байгаа бшуу.

ТАСС-ай фотохронико.

ТҮМЭР ЗАМДА ЭЛЕКТРОВОЗУУД ХЭРЭГЛЭГДЭНЭ

ВАРШАВА. Польшын Арадай Республикын 1800 километр утатай түмэр зам дээрэ электровозууд ябадаг болоо. Имагтал энэ жэлэй 4 hарын турша соо электровозуудай ябадаг замай утань 250 километрээр нэмэгдэн байна.

Ажалшадай уласхоорондын найндэр — Майн 1-нэй урдахануур баhа нэгэ магистральда электровозууд ябадаг болохо. Энэ хадаа Советскэ Союзhаа Дээдэ Силезидэ, Шэнэ Гутадахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадта түмэрэй руда зөөжэ абаашаха хэрэгтэ ехэ удха шанартай. Варшава—Прага гэhэн зам дээрэ мүн лэ энэ үе соо электровозууд ябадаг болохо байна.

КПСС-эй ЦК-гай ФЕВРАЛИИН ПЛЕНУМЭЙ МАТЕРИАЛНУУДТАЙ НОМ

УЛААН-БААТАР. «Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нягта жагсаалай түлөө КПСС-эй тэмсэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй тогтоолые, мүн Пленум дээрэ нүхэр М. А. Сусловай хэhэн элидхэлые МНР-эй Хэблэлэй талаар гүрэнэй комитет монгол хэлэн дээрэ тусхай ном болгожо гаргаба.

Энээн тухай мэдээсэхэдээ, «Үнэн» газетэ иигэжэ заана. МНРП-гэй гэшүүд болон Монго…

Социалис оронуудаар

…лой ажалшад хадаа уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлые, нягта жагсаалые бэхижүүлхэ зорилготой эдэ шухала документнүүдые угаа ехэ анхаралтайгаар шудална.

ЭРДЭМТЭДЭЙ СУГЛААН

СОФИ. Социалис оронуудай наукануудай академинүүдэй түлөөлэгшэдэй зүблөөн Болгариин ниислэлдэ хүдэлмэреэ эхилээ. Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Монголой, Польшын, Румыниин, СССР-эй болон Чехословакиин эрдэмтэд Софида сугларhан байна. Академик А. А. Дородницын советскэ делегациие толгойлно.

ПОЛЬШЫН ЗОНОЙ ТОО

ВАРШАВА. Польшын Арадай Республикын зоной тоо мүнөө үедэ 31 миллион хүн болоhон байна. Дайнай хойто тээхи үе соо ороной зоной тоо 7 миллион хүнээр олон болоо. Эндэ хүнүүд дунда зэргээр 65—70 наhа хүрэдэг юм. (ТАСС).

АЖАЛАЙ ШЭНЭ ИЛАЛТА

БЕРЛИН. Промышленностьда хэрэглэгдэхэ газ гаргаха томо заводой түрүүшын ээлжээн ГДР-эй «Шварце пумпе» гэжэ химическэ комбинадта ашаглалгада үгтөө. Түрүүшын дүрбэн генератор ашаглалгада үгтөө. Тэдэ 180 миллион кубометр энэ жэлэй эсэс хүрэтэр гаргаха юм. Мүнөө жэлдэ үшөө найман генератор заводто ашаглалгада үгтэхэ юм. Тэрэнэй hүүлээр тус предприяти промышленностьда хэрэгтэй газ республика доторое эгээн лэ ехээр гаргадаг болохо.

Энэ гайхамшагта ушарай хүндэлэлдэ зорюулагдажа, комбинадта ехэ митинг болоо. СЕПГ-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Арадай ажахын соведэй түрүүлэгшэ А. Нейман үгэ хэлээ. Заводой түрүүшын ээлжээе болзорhоонь урид ашаглалгада үгэhэнэйь түлөө немец ажалшадта партиин Центральна Комитедэй, ГДР-эй правительствын зүгhөө тэрэ баясхалан хүргөө. Барилгын ударнигуудта баяр ёhололой оршон байдалда шагналнууд барюулагдаа.

ЮГОСЛАВО-ПОЛЬСКО ХАРИЛСАА ХОЛБООН УЛАМ ХҮГЖЭНЭ

БЕЛГРАД. Экономическа харилсаа холбооной талаар Югославо-польско комитедэй сессиин дүүрэhэн тухай коммюнике эндэ толилогдоо. Комитет хадаа хоёр ороной хоорондохи экономическа харилсаа холбооной дүнгүүдые зүбшэн хэлсээ, энэ харилсаа холбоо саашадань үргэдхэхэ хэдэ хэдэн шиидхэбэринүүдые, hанамжа дурадхалнуудые баталан абаа.

1964 ондо эд бараа нэмэжэ андалдан абалсаха тухай протоколдо хоёр ороной түлөөлэгшэд гар табяа гэжэ коммюнике соо мэдээсэгдэнэ.

Комитедэй сессидэ хабаадаhан Польшын болон Югославиин делегацинуудые толгойлогшонор, Польшын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо П. Ярошевич, Югославиин Союзна түйсэдхэхэ суглаанай түрүүлэгшын орлогшо М. Минич гэгшэд И. Броз Тито мүнөө жэлдэ Польшын Арадай Республикада аяншалха гэжэ журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө мэдээсээ.

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАГШАД

БУДАПЕШТ. Чепельскэ металлургическа болон машина бүтээлгын комбинадуудта 19 цех социалис ажалай цехүүдэй нэрэ зэргэдэ хүртөө. Чепельдэ комбинадай үшөө 12 цех социалис ажалай түлөө мүрысөөндэ мүнөө жэлдэ оролсоо. Тэрээндэ хамта дээрээ 740 бригада мүнөө хабаадана.

ЖЭЛ СОО МЯНГАН МЭРГЭЖЭЛТЭДЫЕ БЭЛЭДХЭНЭ

УЛААН-БААТАР. Шэнэ интеллигенциин бии болоно байhан ушар Монголой арадай засагай шухала түйлалтануудай нэгэн болоно. Ороной экономикын болон соёл культурын элдэб hалбаринуудта дээдэ болон дунда эрдэмтэй 20 мянга гаран мэргэжэлтэд мүнөө хүдэлнэ. Республикын имагтал дээдэ hургуулинууд мянган мэргэжэл шадабари ехэтэй хүдэлмэрилэгшэдые жэл бүхэндэ бэлэдхэжэ гаргадаг юм.

Мүнөө Монгол Арадай Республика 9 дээдэ hургуулитай, 7 научно-шэнжэлэлгын институдуудые нэгэдүүлдэг Науканудай академитай, 16 техникумтай.

«МОСКВА—БЕРЛИН»

Совет-германска хани барисаанай, соёл культурын холбоо байгуулха бүлгэмэй эмхидхэhэн аман үгын журнал «Москва-Берлин» гэжэ нэрэтэй юм. hаядаа энэ журнал Москвагай хани барисаанай байшан соо түрүүшынхеэ шагнагдаба.

ГДР-hээ СССР-тэ байдаг посольствын түлөөлэгшэ Хельмут Шлемм журналай түрүүшын «хуудаhа» нээгээ. Манай оронуудай хоорондохи соёл культурын харилсаанай хүгжэжэ байhан тухай тэрэ хэлэбэ. (ТАСС).

Манай календарь

БАЙГАЛЫЕ ШЭНЖЭЛЭГШЭ

Глеб Юрьевич Верещагин Варшавска университедэй физико-математикын факультедэй естественнэ отделенидэ пуража байха үедөө 1911 ондо өөрынгөө творческо болон научна саашанхи хүдэлмэриингөө зам тодорхойлhон юм. Юуб гэхэдэ, тэрэ үедэл Бенидикт Иванович Дыбовский Варшавска университедтэ ерэжэ, Байгал тухай хэдэн лекци уншаhан байгаа. Тэрэ лекцинь студент Верещагинай ойндо мартагдашагүйгөөр хадуугдаа. Тиигэжэ энэ гайхамшаг нуур шэнжэлхэ гэhэн хүсэл бодол тэрэнэй ойндо түрэhэн байна.

Глеб Юрьевич удаань хилын саана гаража Скутарийска нуур шэнжэлхэеэ Балканда ошоhон, мүн Хойто Америкэдэ Канадын нуур шэнжэлhэн байха юм. 1914 ондо А. А. Коротаевай нэрэмжэтэ Вилла-Франкдахи (Франци) ородой зоологическа станцитай танилсаа.

1924 ондо Глеб Юрьевич СССР-эй Наукануудай академиин дэргэдэхи Байгалые шэнжэлхэ комиссиин эрдэмтэ секретаряар hунгагдаа. Тиихэдэ тэндэ научна станци нээхэ талаар Байгалые шэнжэлхэ экспедициин табан жэлэй түсэб зохёожо, Академиин үзэмжэдэ табиhан юм. Тэрэ түсэбынь hайшаагдаа hэн.

Байгалай экспедици биологическа материал суглуулаа. Нуурай гүнзэгые хэмжээ, тазарайнь шэнжэ абаа. Тиигэжэ Байгалай бүхы гол райониие шэнжэлhэн байна. Энэ нуур тойрондой байгаалиие бүхы талаарнь шэнжэлhэн бодото материалтай болоо. Тэрэшэлэн эндэхи амитадай болон ургамалай аймаг шэнжэлхэ талаар горитой материал суглуулhан байна юм.

Г. Ю. Верещагин нуур шэнжэлэгшэдэй уласхоорондын хуралдаанда —1927 ондо Римдэ болоhон уласхоорондын IV лимнологическа конгрессэ Байгалай экспедициин хэhэн хүдэлмэриин дүн тухай элидхэhэн байна. Лимнологууд Байгал шэнжэлэлгые хүтэлбэрилэгшэдэ конгрессэй дээдэ хайра—медаль болон дипломдо хүртөөгөөд, тэрэниие лимнологуудай уласхоорондын нэгэдэлэй Соведэй гэшүүнээр hунгаhан байгаа.

1929 ондо Байгалай экспедици Байгалай биологическа станци болгогдон эмхидхэгдэhэн байна. 1930 ондо СССР-эй Наукануудай академиин ниитын суглаагаар Г. Ю. Верещагин тэрэ станциин директораар hунгагдаа hэн. Тэрэ станци hүүлшэг тээшээ лимнологическа станци болгогдон нэрлэгдээ. Мүнөө энэ станци лимнологическа институт болгогдоо.

Станциин болон тэрэнэй директорэй хүдэлмэри Сибириин арадай ажахын предприяти болон эмхи зургаануудай ашабайдалтай—Сэлэнгын пароходствотой, Зүүн-Сибириин бассейнэй управленитэй, Зүүн-Сибириин түмэр замай управленитэй, гидроэлектропроекттэй нягта холбоотой байдаг.

Г, Ю. Верещагин научна 285 хүдэлмэри бэшэhэн байха юм. Тэрэ томо эрдэмтэ байhан туладаа дэлхэйн бүхы лимнологуудта мэдээжэ болоhон. Наhанайнгаа hүүлшын үдэрнүүд хүрэтэр энэ эрдэмтэ «Байгал» гэжэ очерк бэшээ hэн. Тэрэнь наhа бараhан хойнонь хэблэгдээ бэлэй. Байгалые шэнжэлэгшын түрэhөөр 75 жэлэй ой мүнөө жэл гүйсэбэ.

М. Спентор.

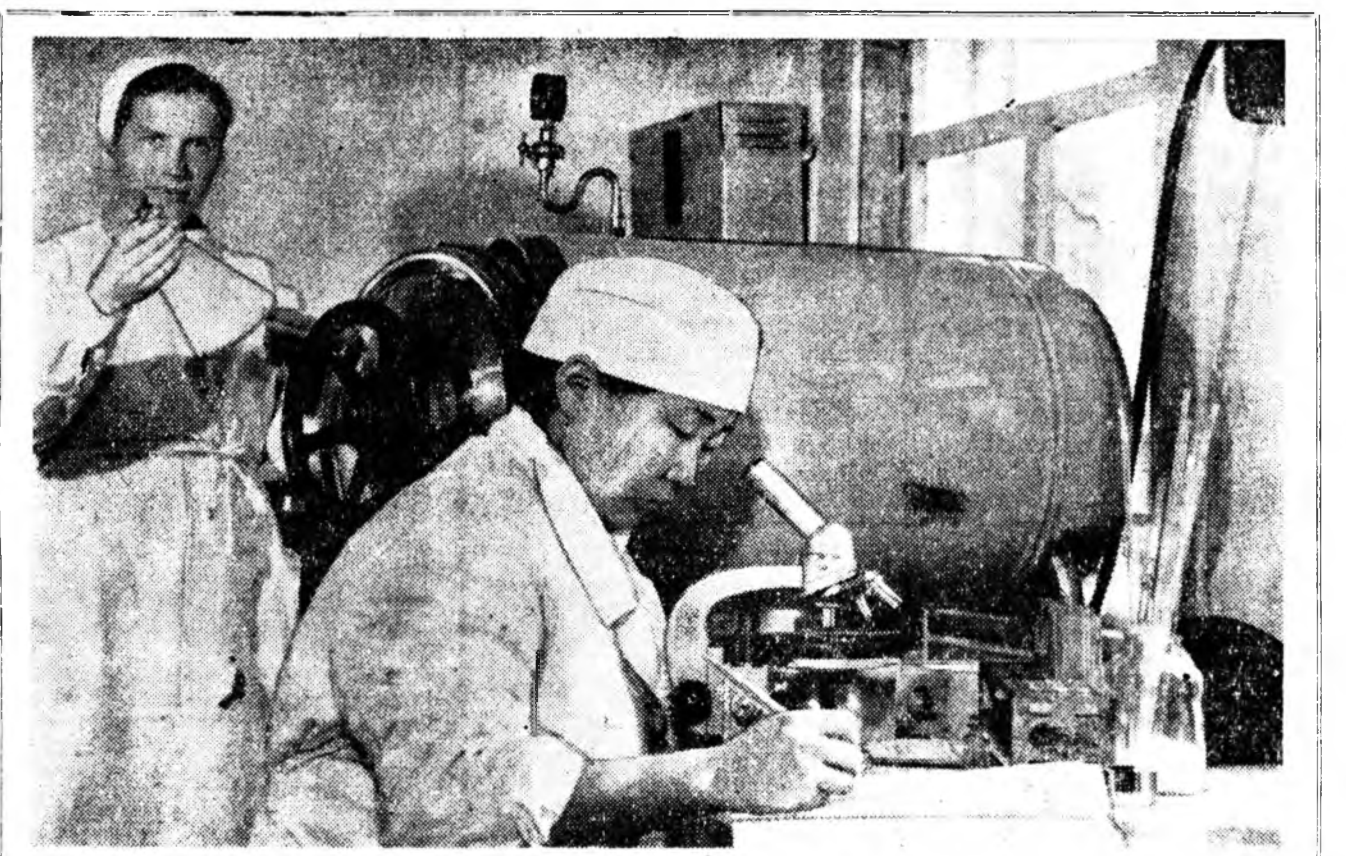

Баргажанай үйлэдбэриин управлениин ветбаклабораториин хүдэлмэрилэгшэд колхоз, совхозуудай эрилтэ бэелүүлэн, малай тэжээлдэ шухаг зүйл болохо биостимуляторнуудые өөhэдөө бэлдэн гаргадаг болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: биоцехэй врач Л. Г. Шамолдаева (баруун гарhаа) лаборантка М. А. Колмакова гэгшэд биостимуляторнуудые буйлуулжа байна.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

ТОБШОХОНООР

● Галуута нуурай холбооной хүдэлмэрилэ суглаан hаяхан эндэ болоо. дэ долоон жэлэй асари ехэ амжалтатайгаар бэелүүлхэ далда өөhэдынгөө хубитые лалсан, коммунис ажалай тэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын тэмсэхэ гэжэ суглаанда хабаа шад шиидэбэ.

Ц. Балдан

* * *

● Буряадай гүрэнэй мониин артистнар -Цэрэн ков, Цыбикжап Батуев Зэдын үйлэдбэриин управл колхоз, совхозуудаар ябажа церт харуулжа ябаhанаа Улаан-Үдэеэ бусаба.

Д. Дорж

* * *

● Чисаанын совхозой 2-р фермын хүдэлмэришэд нойнгоо клубта сугларжа, картина ходоодоо харана. дэ киномеханик Бата Го аппаратура, двигателеэ ход лэн байлгажа, тэдэнэрэй турна эрилтые hаадгүйгөөр гана. Кинокартинын гарахы да тээ оронойнгоо наука, турна болон ажахын түйл нуудые харуулhан кинохро нуудые харуулна.

Ц-Д. Цырм

![Шатар]

Шатар

ГУРБАН УУЛЗАЛГА ҮЛӨӨ

Республикын түрүү hуури эээлхын түлөө наадагдажа байгаа ээлжээтэ—арбан хоёрдохи уулзалгын болоходо, мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаhан Бадма Амбаев шүүгдэшоо. Тэрэ Бетинтэй хараар наадажа эхилхэдээ нүхэрэйнгөө «бэлэглэhэн» хүбүүндэ мэхэлэгдээ. Нүгөөдэ — эрхимлэжэ ябаhан Мельников Самаринтай наадахадаа шүүгдэхээр болоод ябатараа, нүхэрэйнгөө алдуутай ябадал хэhэнhээ боложо, тэнсэhэн байна. Республикын чемпион Лубсама Гармаева энэ үдэр Александр Михайлович Игумновта шүүгдэшоо. Власов Красновые, Ушаков Яблощевскиие, Дугаров Житомирскиие, Тоглоев Назимовые, Мункоев Захаровые шүүhэн, Овчинников Бурлаков гэгшэд тэнсэhэн байна.

Арбан гурбадахи уулзалга. Мүн энэ үдэр түрүү hуури буляалдажа ябаhан Юрий Мельников Красновтой наадахадаа, алдуутай ябадалнуудые хэжэ, шүүгдэшоо. Бадма Амбаев Яблошевскитэй наадахадаа, 19-дэхи ябадалдаа илаhан байна. Гармаева Мункоевто, Дугаров Ушаковто, Житомирский Тоглоевто, Овчинников Назимовта шүүгдээ. Бурлаков—Захаров тэнсээ. Игумнов Власов хоёр наадаагүй.

Ээлжээтэ—арбан дүрбэдэхи наада́нда Амбаев Дугаровые бэлэхэнээр шүүhэн байна. Мельниковтэй наадаhан Игумнов алдуу гаргажа шүүгдэшоо. Краснов Бетиниие, Самарин Яблошевскиие, Ушаков Тоглоевые, Мункоев Бурлаковые шүүгээ. Овчинников Житомирский хоёр тэнсэhэн, Назимов—Захаров гэгшэдэй наадан хойшолуулагдаа.

Түрүү hуури эээлхын түлөө эхилhэн мүрысөөнэй hүүлшын гурбан наадан үлөө. Мүнөө дээрээ Амбаев 10,5 очкотой түрүүлжэ ябана. Шаташад Мункоев, Самарин гэгшэд 10—10 очкотой болонхой.

Вл. Егоров.

Заншалта арба нэгэдэхи...

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр хэдышье hэлхитай, хагсуу болоошье hаань, Железнодорожно районой спортын бүлгэмүүдэй шамбайшуул сугларжа, «Локомотив» газетын шанда хүртэхын түлөө эстафетэ дамжуулгаар хоорондоо мүрысөө. Мүрысөөндэ спортын бүлгэмүүд болон hурагшадhаа гадна, Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй цех, таhагуудай түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Хэдэн часай туршада болоhон урилдаанай дүн гаргахада hурагшадай дундаhаа 42-дохи hургуулиинхид эрхимлээ. 41-дэхи, 65-дахи hургуулинуудай команданууд удаадахи hууринуудые эээлhэн байна. Эдэнэрэй удаа 9—11-дэхи классай hурагшад урилдаба. Эндэ 65-дахи hургуулиинхид эрхимлээ. Хоёрдохи, гурбадахи hууринуудые 42-дохи, Железнодорожно техникумэй команданууд эээлээ.

Заводой хүдэлмэришэдэй дунда болоhон урилдаанда электромашина цехэйхид түрүү hуури эээлээ. Дүлиишүүлэй, инструментальна цехэй команданууд удаадахи hууринуудые эээлhэн байна. Түрүү hуури эээлhэн команданууд дамжуулгын кубок, грамотануудаар шагнагдаа.

ОМСКО ОБЛАСТЬ. Нижне-Иртышскэ совхоздо хүүгэдэй 90 hууритай саад-ясли нээгдэбэ. Шэнээр баригдаhан хоёр дабхар байшан гоё hайхан сэсэрлиг дотор тобойжо харагдана. Тэрэнэй hаруул уужам таhалганууд сэбэр, дулаахан. Тус совхоздо ажаhуудалай олон барилганууд хэгдэнэ. Мүнөө шэнэ интернат-hургуулиин hуури табигданхай. Һүүлэй жэлнүүдтэ совхозой хүдэлмэришэд, алба хаагшадай 60 бүлэ айл шэнэ байрада оробо. Барилгын материалнууд—хирпиисэ болон черепицэ совхоз өөрынгөө хүсөөр үйлэдбэрилэн гаргана. Зураг дээрэ: хүүгэдэй саад-ясли харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэй байха, саhан орохо. Зүүн хойто зүгhөө абаhаар hүлахаанаар, удаа тээнь шангаар hэлхилхэ. Үдэртөө нэгэ градус хүйтэнhөө 4 градус хүрэтэр дулаарха. Улаан-Үдэ городто үглөөгүүр 0—2 градус хүйтэн, үдэртөө 0—2 градус дулаан болохоор багсаагдана.

Хилын саанаhаа

КПЦ-гэй VII съезд

КОЛОМБО, апрелиин 18. (ТАСС). «Цейлоной коммунистнуудай зэргые hандаргахы ябуулга хэгшэдhээ сэбэрлэхэ, Цейлоной компартиин нэгэдэлые бэхижүүлхэ, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнтэй тэрэнэй холбоое бэхижүүлхэ» гэhэн уряатайгаар Цейлоной коммунис партиин VII съезд боложо байна. КПЦ-гэй ЦК-гай генеральна секретарь Питер Кейнеманай элидхэлые съездын делегадууд үсэгэлдэр зүбшэн хэлсээ.

КПСС-эй ЦК-гай зүгhөө Цейлоной коммунистнуудые амаршалжа үгэ хэлэhэн советскэ партийна делегациие толгойлогшо КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн А. М. Румянцевые делегадууд нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Цейлоной хүдэлмэришэн ангиин, тэрэнэй манлай—коммунис партиин алдарта тэмсэлэй хойноhоо совет коммунистнууд, бүхы совет арад ехэ талархалтайгаар, гүнзэгы анхаралтайгаар ажаглан хаража байдаг гээд А. М. Румянцев хэлээ.

КПЦ-гэй VII съездэ КПСС-эй ЦК-гай эльгээhэн амаршалгые А. М. Румянцев уншаhан байна.

Кубын авиациин үдэр

ГАВАНА, апрелиин 18. (ТАСС). Революционно Куба авиациин үдэрые үсэгэлдэр баяр баясхалантайгаар тэмдэглээ. Тэбхэр гурбан жэлэй урда тээ 1961 оной апрелиин 17-до Кубын агаарай-сэрэгэй залуу хүсэнүүд интервентнүүдэй авиацитай түрүүшын байлдаа хэжэ, хатуужал оложо гараhан юм. Дайсанай булюу хүсэнүүдтэй дайлалдахадаа, Кубын лётчигууд өөhэдынгөө үмэнэ табигдаhан дайшалхы зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэhэн байгаа.

Н. С. Хрущевой 70 жэлэй ойе дэлхэйн олониитэ үргэнөөр тэмдэглэбэ

КОЛОМБО, апрелиин 18. (ТАСС). Н. С. Хрущевой 70 наhа гүйсэhэнэй ойе Цейлоной олониитэ үргэнөөр тэмдэглээ. Н. С. Хрущевой фотозурагуудые, тэрэнэй намтарые, Советскэ Союзай хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлгэдэ Н. С. Хрущевой дүүргэhэн элитэ ехэ үүргые онсолон тэмдэглэhэн статьянууд болон очеркнуудые бүхы газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаhануудта толилhон байна.

«Дэлхэйе дайнай аюулhаа абарhан хүн бологшо Хрущевой нэрэ коммунис хүдэлөөнэй түүхэдэ орохоhоо гадна, дэлхэйн түүхэдэ орохо» гээд «Динамина» газетэ бэшэнэ.

«Эб найрамдал аршалан хамгаалха хэрэгтэ Хрущев шэнги тиимэ ехэ туhа нэмэри оруулhан нэгэшье гүрэнэй ажал ябуулагша байхагүй» гээд «Маубима» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Н. С. Хрущевой 70 наhа гүйсэhэнэй ойдо зорюулагдажа, «Эб найрамдалай түлөө агууехэ тэмсэлшэ» гэhэн выставкэ цейлоно-советскэ хани барисаанай лигиин байшан соо нээгдээ.

ДЕЛИ, апрелиин 18. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой 70 наhа гүйсэhэнтэй дашарамдуулагдажа, баярай үдэшэ эндэ болоо. Соёл культурын холбоо барисаа байгуулха талаар индийско-советскэ бүлгэмэй Делиин отделени энэ үдэшые эмхидхэhэн байна. Политическэ, ниитын элитэ ехэ ажал ябуулагшад, тэрэ тоодо парламентын гэшүүд, мүн соёл культурын, наукын ажал ябуулагшад, советскэ посольствын, бусад социалис оронуудай посольствонуудай хүдэлмэрилэгшэд hайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэhэн зал соо сугларaa.

Эб найрамдалай, буу зэбсэг хураахын түлөө, дэлхэй дээрэ эрхим hайн ажабайдал хангахын түлөө тэмсэлдэ Советскэ правительствые толгойлогшо Н. С. Хрущевой элитэ ехэ үүргэ дүүргэдэг байhые Индиин гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Динеш Сингх суглаае нээхэдээ тэмдэглэhэн байна.

Индиин болон Советскэ Союзай хоорондохи хани барисаа, харилсаа холбоо хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ хэрэгтэ Н. С. Хрущевой дүүргэhэн үүргэдэ шахтануудай, нефтиин болон түлишын министр урдань байhан К. Д. Малавия үндэр сэгнэлтэ үгөө. Эб найрамдалай түлөө, буу зэбсэг хураахын түлөө, колониализмые эсэслэн усадхахын түлөө, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёhонуудые бэелүүлхын түлөө, арадуудай хоорондын хани барисаа бэхижүүлхын, харилсаа холбоо хүгжөөхын түлөө Н. С. Хрущев эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ. Эдэ бүгэдэнь бүхы дэлхэй дээрэ бүгэдэ ниитын зүгhөө мэдэрэгдэнхэй гээд Кришна Менон онсолон тэмдэглэhэн байна.

ПРАГА, апрелиин 18. (ТАСС). Советскэ Союзhаа Чехословакида байдаг элшэн сайд М. В. Зимянин хадаа КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущевой 70 наhа гүйсэhэнтэй дашарамдуулан үдэшын сайлалта хээ. КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй правительствын түрүүлэгшэ Йозеф Ленарт, Чехословакиин коммунис партиин болон правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд, Национальна фронтын партинууд болон организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, Национальна суглаанай депутадууд, тэрэшэлэн аха дүү социалис оронуудай дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудые толгойлогшонор сайлалга дээрэ байлсаа.

БЕЙРУТ, апрелиин 18. (ТАСС). Советскэ правительствые толгойлогшо Н. С. Хрущевой 70 наhа гүйсэhэнтэй дашарамдуулагдан, эндэ советскэ культурна центртэ үдэшэ эмхидхэгдэhэн байна. Н. С. Хрущевой ажабайдал болон ажал ябуулга тухай номуудай болон фотозурагуудай выставкые, документальна кинофильмнүүдые Ливанай олониитэ хараа.

ВАШИНГТОН, апрелиин 18. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой 70 наhа гүйсэhэндэ зорюулжа, «Вашингтон пост» гэжэ газетын гараhан үдэшын номерой түрүү бэшэг «Никита Сергеевичтэ» гэhэн гаршагтай. Советскэ правительствые толгойлогшо «Өөрынгөө политикаар» бүхы хүн түрэлтэнэй зүгhөө «анхарал болон баясхалан хүлеэдэг болоо» гээд статья соо хэлэгдэнэ. «Нэгэ планетэ дээрэ хүнүүд суггаа ажаhууха, hураха ёhотой гэhэн hанал бодолые тэрэ олон түмэндэ ойлгуулжа шадаа» гээд газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Н. С. Хрущевой хүндэлэлдэ зорюулагдажа, Кремль соо болоhон баяр тухай, тэрээндэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олго тухай, хилын саанаhаа амаршалгын телеграммануу хайнь Америкын информац агентствонуудай дэлгэрэнгы сэлнүүдые, мүн фотозурагууды шингтоной бүхы газетэнүүд лоо. Советскэ правительствые гойлогшодо США-гай президен дон Джонсон амаршалгын угэнүүдээр хандаа гээд онсолон дэглэгдэнэ.

ГАВАНА, апрелиин 18. (ТА 70 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарам лан, Никита Сергеевич Хру сүлөөтэ аралайхид эгээн хани луун, аха дүүгэй амаршалга гээ, олон удаан жэлдэ элүүр ябахыень, Советскэ Союзай ар дай аша туhада зорюулан, ажал ябуулгадаа, империали дарлалта доро байдаг арадууда лөөрхын түлөө, бүхы дэлхэй эб найрамдал хангахын түлөө сэлдэ амжалта түйлахыень хүс байна.

СССР-hээ Гаванада байдаг по стводо, ТАСС-ай отделенидэ гүүр эртэhээ эхилэн, телеф хонходожо ороо: тиигэжэ хүд ришэд, алба хаагшад, студент ооhэдынгөө амаршалга дамжуу ларадаг байгаа.

Никита Сергеевич Хрущевт ветскэ Союзай Геройн нэрэ олгоhон тухай СССР-эй Верх Соведэй Президиумэй Указ мэдээсэлые, нүхэр Хрущевто К эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно дэй Президиумэй, СССР-эй Мин нүүдэй Соведэй эльгээhэн амар гые оронoй бүхы радио болон визионно станцинууд дамжуула

Н. С. Хрущевой 70 наhа г hэндэ зорюулагдаhан материал дые «Нотисиас де ой» газетэ хуудаhан дээрэ толилhон Н. С. Хрущевто Фидель Каст эльгээhэн амаршалгын бэшэгые, ветскэ правительствые толгой шын ехэ портредые газетэ эгээ эли газарта толилhон байна.

ВАРШАВА, апрелиин 18. (ТА Нүхэр Н. С. Хрущевой 70 наhа сэhэндэ зорюулагдаhан матер нууд мүнөөдэр Польшын бүх зетэнүүдэй түрүүшын хуудаh дые эээлhэн байна. «Алдарта «Дээдэ хайрада хүртэбэ» гэhэн шагуудтайгаар Москваhаа абт олон тоото статьянуудые болон респонденцинүүдые Варшавы зетэнүүд толилоо.

Грециин компартиин ЦК-гай пленум

АФИНА. (ТАСС). Грециин коммунис партиин ЦК-гай 7-дохи пленум тухай «Голос правды» гэжэ радиостанциин дамжуулhан мэдээсэлые «Авги» газетэ hаяхан толилоо.

1964 оной февралиин 16-да болоhон парламентын hунгалтаhаа хойшо грек арадай хэhэн тэмсэлhээ уламжалан тохёолдоhон шэнэ оршон байдалда пленум сэгнэлтэ үгөө, ороной ажабайдалые демократическа шэнжэтэй болгохын түлөө демократическа хүсэнүүдэй нягта жагсаалтайгаар тэмсэхэ замуудые заагаа, таряашадай тэмсэл эмхидхэхэ талаар коммунистнуудай зорилгые тодорхойлоо.

Хуушарhан, олониитэhээ таhарhан, троцкис ёhонойнгоо үзэл бодолые уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ баадхаха гэжэ оролдодог Хитадай коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй hэдэлгэнүүдые, тэдэнэй болошогүй hандаргахы ябуулгыень, КПСС болон бусад партинуудые хардалга гүрдэлгыень пленум буруушааhан байна. Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөө бүри hаяар зарлаха шухала гэжэ КПГ тоолоно.

Зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалнуудаар хэгдэhэн элидхэлнүүдые Пленум hайшаагаа, тэдээгээр шиидхэбэринүүдые нэгэн hаналтайгаар баталан абаа.

Вьентьянда сэрэгэй урбалта болобо

ЛОНДОН, апрелиин 20. (ТАСС). Информационно агентствэнүүдэй мэдээсэhэнэй ёhоор үсэгэлдэр Лаосой ниислэл—Вьентьянда сэрэгэй урбалта болоо.

Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэhэнэй ёhоор Лаосой баруунай үзэл баримталдаг политическэ бүлэгые дэмжэдэг армиин бүлэг офицернууд Вьентьянда засагые гартаа абаа. Вьентьянай сэрэгэй губернатор генерал Купрасит, тэрэнэй орлогшо полициин начальник генерал Сихо гэгшэд түрүүтэй «Национальна армиин революционно комитет» Вьентьянда засагые гартаа абаа гээд Вьентьянай радиогоор уреалтын хүтэлбэрилэгшэд соносхоо.

„Юманите“ газетын 60 жэлэй ой

ПАРИЖ, апрелиин 18. (ТА «Манай газетын 60 жэлэй ой ноодэр гүйсэбэ» гэhэн гаршаг гаар Франциин коммунис пар түбэй орган бологшо «Юманите тухайгаа материалнуудые тол Энэ гайхамшагта ойе Франции хы ажалшад, демократическа нүүд үргэнөөр тэмдэглэhэн бай

Франциин коммунис партии литбюрогой, «Правда» газетын коллегиин, бусад ахадүү комм хүдэлмэришэнэй партинуудай нуудай, уншагшадай, газетын дэлмэришэн болон хүдөө бэш дэй «Юманите» газетэдэ эльг амаршалганууд газетын мүнөө номерто толилогдонхой.

Редактор **Ц. О. ОЧИРОВ.**

Рассказ

Цэрэн Галанов

МҮНХЭ ХАБАР

(Үргэлжэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта)

Доржодо Сэсэг тухай хөөрэхэдэм, тэрэ тон хайша хэрэгээр шагнаhан шэнги байдаг байгаа. Би энээндэнь ехээр гайхадаг, hанаандаа дураа гутадаг hэм. Тиигэбэшье Доржо нэгэтэшье Сэсэг тухай минии хөөрэжэ байхадамни, үгыемни таhалагшагүй hэн.

Нэгэтэ хэшээлэй hүүлдэ Доржо байдаг байрадамни ерэбэ. Шэг шарайгаарнь тухайлхада, ехэл мэгдүүтэй хэбэртэй.

— Балдан, газаа гарая. Нэгэ хэрэг бии — гэжэ тэрэ ороhоор намда хэлэбэ.

— Юун болооб? Юун бэ?

Доржо яаралгүй амяа дараад, иигэжэ хэлэбэ:

— Сэсэгшни мүнөө үдэшэ Дугартай уулзаха гэлсээ.

— Теэд яагааб?

— Яаха hэм даа. Би шинии hайн нүхэр ха даа хэлэнэб.

— Тэдэ хоёршни үнинэй hайнууд юм. Би шамда сэхынь хэлэхэ гэhэн аад лэ, найргүйшөөдэг байгааб.

— Худалаар! Худалаар хэлэнэш!

— Тиигэжэшье болооб. Теэд басагад гээшэмнай баhал айхабтар мэхэтэй зон. Этигээгүй hаа, ошоод харыш даа. Дугар Сэсэгэйдэ мүнөө hуунал даа. Гансал намайе иигэжэ хэлээ гэжэ хүндэ үгэ бү алда. Нүхэршни ха даа, шамдаа hанаагаа зобоhондоол ерээб.

Би хорёо хашаануудые хүндэлэн харайжа, тэмгэ Сэсэгэй байдаг байрада ерэбэб.

Ороходомни, Дугар hуужа hууба. Дугар Сэсэгтэй нэгэ колхозой, хоёр жэлэй саана арбадахиие дүүргэhэн аад, колхоз дээрэ хүдэлдэг.

Сэсэг мүртэй нам руу харабашьегүй. Ехэл сүлөөгүй пеэшэнгэй саагуур юумэ хэнэ.

Би пеэшэнгэй саагуур ошожо, Сэсэгтэй хөөрэлдэхэ гэжэ шиидэбэб.

— Хожом. Балдан, хожом. Би мүнөө Дугартай колхозоо бусахамни.

— Юун болооб? Хэлэхэдэш болохогүй юм гү?

— Сүлөөмгүй мүнөө. Ерэхэдээ хэлүүжэб. Дугар, үтлөө ерэжэ шадаха гүбди даа!

— Мэдэнэгүйб. Аргамнай болохогүй бэшэ аал даа. Зай, түргэлэ.— гэжэ Дугар ехэл томоотойгоор хэлээд, hууриhаа бодобо.

Газаа гаража тэдэнэр Дугарай машинада hуугаад, зүүлжээ гүйлгэлдэшэбэд. Би гансаараа харанхыда үлэшэбэб.

«Нээрээшье, Сэсэг бидэ хоёрой хоорондо юуншье болоогүй. Тэрэ намайе гансал хайрлаhандаа ном үзэхэдэм туhалалсаа. Тиихэдэнь би үбэштэй толгойдоо дурлашоо гэжэ hанажа ябааб. Одоо хэн намда дурлаха юм? Муу hурагшадта туhалха тиимэ жама ёhон hургуули бүхэндэ бии ха юм. Намдал муу hурагшада туhалха...» — гэжэ досоогоо хүмэрин бодобоб.

Сэсэг түрэл колхозhоо hургуулидаа үглөөдэрынь бэшэ, аяар долоо хоноод бусаба. Шэг шарайнь айхабтар хүхэ, нюур амааниинь уршалаатай болошоhон шэнги байба.

Хайшан гэжэ Сэсэгые намда урбаhанайнь түлөө хэhээхэб гэжэ Доржотой хэлсэhэн байгаабди.

Сэсэг гэртэhээ сэхэ хэшээлдээ ерэбэ. Нэгэ забhарлалай үедэ тэрэнэй партынгаа саана hууханьнь, Доржо хажууданьнь ошожо, минии бэшэhэн дүрбэ эбхээтэй саарhа барюулба.

Сэсэг тэрэ бэсэрээ бэшэгыем паарта дороо хээд, уншажа оробо.

Би хажуу тээнь холохон байгаад, үрөөhэн нюдэнэйнгөө эрмэгээр хойноhоонь сэхэ хараад байбаб.

Гэнтэ Сэсэгэй бэе хабшагад гэжэ, хоёр мүрнь шэшэржэ байба.

— Сэсэг, яагаабши? Хэн шамайе доромжолооб? Хэлыш?! — Үхибүүд булта тэрэниие тойрошобо.

Сэсэг үб улаан болоод, газаашаа гүйжэ гарашаба.

Би тэрэ үдэшэндөө хэдэн дахин Доржые Сэсэгэй байhан байрада эльгээбэб.

Би хүлисэл гуйhан байгааб. Теэд Сэсэг нэгэшье харюу намда үгөөгүй. Өөрыемни гэртээ оруулаагүй.

...Сэсэгтэй би намар түрүүшынхеэ уулзаа hэм. Харин ерэхэ хабарынь иигэжэ хахасаа hэмди.

Би арбадахиие дүүргээд, институдай дүрбэдэхи курсда hуража байхадаа, зунай амаралтада нютагаа бусаад, Доржотой уулзабаб.

Доржо ехэл энеэбхилэн урдаhаам ерэбэ. Хүсэд гараашье барисалдаагүй, мэндэеэшье хэлсээгүй байжа хармааhаа паспортаяа гаргаба.

— Харана гүш?

— Юу? Юун бэ? — ехэтэ түрүүн ойлгожо ядабаб.

— Энэ тамга харыш. Бишни Сэсэгтэй гэрлээб. Һанаhа гүш? Нөөхи Сэсэг гэжэ басаган бии hэмнай даа.

— Юугээ хэлэнэш! Сэсэг шинии hамган болоо гэжэ гү?!

— Этигээгүй hаа, энэ тамга харыш, энэ нэрэ обогынь байна. Саг хубилдаг ха юм даа. Шишье баhа hанаатай байhан байгааш. Зүгөөр ши дан агаараар хиидэг, үндэр үндэр бүтэхэгүй эрмэлзэлгэнүүдые хүсэдэг хүнши. Бишни тиимэ бэшэб. Бишни хэрэгтэ дуратайб. Теэд яахаб. Ехээр толгойгоо бү гунхуула. Үглөө түрэмнай болохо. Ерээрэй, уринаб. Һайн хүхеэд абууж

абди, болоо гү? Бэлэг сэлэгээршье ши яахашниб, студент хүн гээшэш. Минии ерээрэйш, — гэбэ.

Би удангүй Доржын хайшан гэжэ Сэсэгые абаhан тухай ехэ тодорхойгоор дуулаа hэм.

Дүрбэн жэлэй саана Сэсэг намтай hуража байхадаа, Дугартай ямаршье холбоо барисаагүй байгаа. Эдэ бүгэдые Доржо хуу hанаанhaa абаад, Сэсэг бидэ хоёрой хоорондо яhа хаяа.

Тэрэ холын үдэшэ Сэсэгэйдэ Дугар юундэ hуугааб гэхэдэ, Сэсэгэй эжы айхабтар ехээр үбдөөд, гэртэнь абаашахаяа хүнэй захилаар ерэhэн.

Уданшьегүй Сэсэгэй эжы наhа бараа hэн.

Харин энэ хүшэр хүндэ үедэнь Сэсэгэй хажууда гансал Доржо байhан байгаа.

Залуу наhандаа хүн хододоо сэдьхэл hанаагаараа бардам, урда хойнохёо харахагүй, гэнэн сэхэ, хонгор байдаг.

Эгээл энэ ушар хадаа залуу наhанда мартагдашагүй хабарай шэнжэ үгэдэг, бүхы наhанай шэмэг болодог.

Зүгөөр баhа энэл гэнэн хонгор ябадалайш заримандаа хойшонхи бүхы наhандаш юугээршье хэмжэшэгүй алдуу эндүүнүүдтэ, гомдол голхоролдо асардагынь айхабтаршье харамтай, уйдхартай даа.

Би даншье ехээр тиихэдэ нүхэрни гэжэ Доржодо найдаhан байгааб. Өөргөөшье, Сэсэгтэшье найдангүй...

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1964 оной апрелиин 21.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. редактора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологической —24-74, советского строительства в быта —34-93, рабселькоров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и переводов —34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н00095. Зак. № 377.